

חשיפה:
התוועדות
בפרסום ראשון!
שיחת ש"פ דברים, ת"ב נדחה,
תשכ"ד

תשורה

התוועדות, יומנים, מכתבים,
כתבי יד קודש, מענות, יחידות ותמונות
בפרסום ראשון

משמחת הנישואין של
מאיר שניאור זלמן וחי' שרה שיחיו

פאלטער

כ"ו מ'אלול

יום התייסדות

ה'תשפ"ד

ה'תשפ"ד

אצל שוק יהי הקנין

קנין עפי. עפ.

על יסודי התורה

והצורה

דהייס אלושתיס קפ

בעה"ת

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולות צאצאינו החתן הרה"ת מאיר שניאור זלמן שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מ' חי' שרה תחי', ועל יסוד הנהגת אדמו"ר הרי"צ, בעת חתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע, ביום הבהיר י"ד כסלו תרפ"ט –

הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה זו, הכולל:

א. שער התועדות: לאחר שישים שנה, נחשפה הנחה מהתועדות ש"פ דברים, תשעה באב (נדחה) ה'תשכ"ד, ומתפרסמת כאן בפרסום ראשון. (המאמר דשבת זו – ד"ה קץ שם לחושך – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, וידוע ומוכר לכל, אך הנחה מההתועדות לא נתפרסמה ע"ע). ההנחה נרשמה ע"י סב הכלה הר' שמואל הלוי שי' הבר, ונערכה ע"י ועד הנחות בלה"ק.

ב. שער יומן: יומן משנת תשכ"ד, שנרשם בשעתו ע"י סב הכלה הר' שמואל הלוי שי' הבר, ומתפרסם בזה לראשונה. בה תיאורים וקיצורי נקודות מההתועדות במשך השנה שאינם נמצאים בהנחות המצויות. כן גם הובא ההנחה המקורית דההתועדות דש"פ דברים הנ"ל כפי שנרשם בשעתו.

ג. שער מכתבים: כו"כ מכתבים מרבותינו נשיאנו, להורי וזקני הכלה, רובם ככולם לא נדפסו באג"ק, ומתפרסמים כאן לראשונה.

ד. שער כתבי יד קודש: כו"כ כתבי יד קודש מרבותינו נשיאנו המתפרסמים כאן לראשונה, או שבאים כאן בצילום צבעוני, או באיכות גבוהה הרבה יותר ממה שנתפרסם ע"ע.

ה. שער מענות קודש: שלש מענות קודש מכ"ק אדמו"ר לסב רב הכלה, הר' ישראל שמעון ע"ה קלמנסון בעניני שידוכין ונישואין ובענין רכישת בית, מהם בפרסום ראשון.

ו. שער יחידות: רשימה מיחידות, של סב הכלה, הר' שמואל הלוי שי' הבר. נספח לזה גם סיפור עם אב הכלה מערב פסח תשמ"ט.

ז. **שער ה"רוסטובר סידור"**: כמה סיפורים שנשמעו בשעתם מאת המשב"ק **חס"ד שי' הלברשטם**, והסיפור אודות ה"רוסטובר סידור", בצירוף כמה תמונות מהסידור וההגהות שעלי'.

ת. **שער תמונות: כמה תמונות נדירות מבית הרב, מהם מתפרסמות כאן בפרסום ראשון**, או שבאים כאן בצילום צבעוני, או באיכות גבוהה הרבה יותר ממה שנתפרסם ע"ע.

ויהי רצון, שתיכף ומיד "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה" האמתי, כאשר "נזכה זעהן זיך מיטן רבי'ן", ונשמע נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא", בהתגלות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, תיכף ומיד ממש!

בשמחה ובברכה
מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת הבר
ברוקלין, ניו יארק

משפחת פאלטער
מאנטריאל, קנדה

יום ד' ט"ו אלול, (יום התייסדות ישיבת תול"ת) ה'תשפ"ד
ברוקלין, ניו יארק

לצפות ולהוריד קובץ התשורה ב-PDF

שער התועדות

בס"ד. שיחת* ש"פ דברים, תשעה באב (נדחה), ה'תשכ"ד.

בלתי מוגה

א. ענינו של יום השבת – שבו באה בגילוי תכלית העבודה של ששת ימי החול, להביא כל דבר אל תכליתו שבשבילה נברא, כמ"ש¹ "ויכולו השמים והארץ וגו'", היינו², שהשמים והארץ מתעלים למעמד ומצב שהם עצמם מוכיחים שיש מנהיג לבירה זו, שבורא את העולם בכל רגע וכו'.³

ובנוגע ליום הש"ק זה, שבא לאחרי עבודת ששת ימי החול של "בין המיצרים", שבהם עושים כמה ענינים בכדי להזכיר על ענין החורבן והגלות כו' – הרי בודאי שלא די בענין הזכרון בלבד, אלא התכלית בזה היא [כמובן ממ"ש⁴ "את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם", היינו, שתכלית בריאת האדם היא קיום התומ"צ] – שע"י זכרון סיבת החורבן והגלות, כפי שאומרים⁵ "מפני חטאינו גלינו מארצנו", יתוסף חיזוק בקיום התומ"צ, כך, שיפחיתו ועד שיסירו לגמרי את סיבת הגלות.

[ומכאן תשובה לאלו שאומרים על כמה ענינים שהם "אתחלתא דגאולה" – שהבחינה על זה היא אם ע"י ניתוסף חיזוק בעניני תומ"צ, אבל אם המצב הוא להיפך, שמשתמשים בזה לומר "כחי ועוצם ידי"⁶, שזהו דבר האסור מן התורה (ולכמה דעות⁷ נמנה במנין המצוות), הרי זו הוכחה שבודאי אין זו אפילו "אתחלתא דגאולה"⁸].

וענין זה הוא בהדגשה ובגילוי בשבתות של בין המצרים⁹, ובפרט שבת חזון, ובפרט שבת שחל בו ת"ב – כידוע¹⁰ פתגם הרה"צ מבאָרדיטשוב ש"שבת חזון" הוא מלשון מחזה (רא"י), שאז מראים לכל אחד מישראל המקדש דלעתיד, והמשל על זה, מבן מלך שעשה לו אביו בגד יקר, ומפני מעשה שובבות קרע הבגד [ולהעיר ממ"ש¹¹ "בצע אמרתו", "בזע פורפירא דילי"¹²], וכן פעם שני, ופעם שלישי עשה לו אביו בגד יקר, אבל רק מראה לו מפעם לפעם, ואומר שיתנו לו באם יטיב דרכו לילך בדרך הישר כו'. והנמשל מובן בנוגע לבית ראשון ובית שני שחרבו, וביהמ"ק השלישי שמראים לכל אחד מישראל בשבת חזון.

(* ראשי-פרקים בלבד. הרשימה מבוססת על רשימתו של הרה"ח הרה"י ר' שמואל הלוי שי' הבר – סב הכלה – שרשם למחרת ההתועדות (לפני ששים שנה), ומתפרסמת בפעם הראשונה (המו"ל).

¹ בראשית ב, א.

² ראה גם חינוך מצוה כד. לא-לב. מו"נ ח"ב פלי"א. ח"ג פמ"ג. רמב"ן ואתחנן ה, יב.

³ ראה תניא שעהייה"א בתחלתו.

⁴ קהלת בסופו.

⁵ בתפלת מוסף דיו"ט.

⁶ עקב ח, יז.

⁷ ראה סמ"ג מל"ת סד.

⁸ ראה גם תו"מ חל"ז ע' 165 הערה 4. וש"נ.

⁹ ראה אוה"י לני"ך ח"ב ע' א'צז. וראה גם תו"מ חל"ז ע' 180. וש"נ.

¹⁰ נעתק באוה"י שם בהערה בשוה"ג. וראה גם תו"מ ח"ד ע' 239 ואילך. וש"נ.

¹¹ איכה ב, יז.

¹² זח"א סא, ב.

ש"פ דברים, תשעה באב (נדחה), ה'תשכ"ד / ב

ויש לומר שמזה נמשך גם בכל שבת, שבו מאיר משבת חזון, אבל בעיקר הרי זה בשבת חזון עצמו.

* * *

ג. בנוגע לתשעה באב שחל בשבת – איתא בשו"ע¹³ ש"אוכל בשר ושותה יין .. ומעלה על שלחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו".

[ויש להעיר בדרך אגב, שהלשון "כסעודת שלמה בעת מלכותו" שנאמר כאן, נמצא גם במסכת בבא מציעא¹⁴ לענין השוכר את הפועלים: "אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב"].

ויש בזה חילוקי דעות באחרונים¹⁵:

במג"א¹⁶ כתב: "ומ"מ ישב בדאבת נפש, שלא ינהוג בשמחה, ולכן לא ישב בסעודת חברים".

אמנם הבכור שור¹⁷ תמה עליו, וכתב, ש"מי שרגיל בכל שבת לסעוד סעודה שלישית עם חבריו ומיודעיו, ומונע שבת זה, הוי ל"י כאבילות בפרהסיא".

[ומ"ש א' האחרונים¹⁸ ליישב דברי המג"א שאם כולם אבלים, לא מקרי אבילות בפרסהיא – הרי בשו"ע עצמו¹⁹ יש כמה ענינים שאין לעשות בת"ב שחל בשבת מצד אבילות בפרהסיא.

ולהעיר גם מפס"ד מאאמו"ר ז"ל שאסר לאחד ללכת עם נעלי-בית ("שטעק-שיך") בשבת שחל בו תשעה באב, שלא יהי נראה כאבילות²⁰].

ויש לומר, שגם המג"א סובר כן, ומ"ש "לא ישב בסעודת חברים" היינו למי שלא רגיל בכך בכל שבת.

ג. ובנוגע לעריכת התועדות ביום הש"ק זה – הנה אע"פ שלא נערכת התועדות בכל שבת, הרי כיון שישנם אורחים, יש בהתועדות ענין של הכנסת אורחים, שעל זה אמרו²¹ "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה"; והרי מצינו אפילו בנוגע להקבלת פני שכינה ש"ההולך (בת"ב) להקביל פני רבו (שחשיב כהקבלת פני השכינה²²) .. עובר במים עד צוארו ואינו חושש"²³, ומזה מובן במכ"ש וק"ו בנוגע להכנסת אורחים שגדולה מהקבלת פני שכינה.

¹³ או"ח סתקני"ב ס"י.

¹⁴ רפ"ז (פג, א).

¹⁵ ראה גם שיחת ש"פ דברים, ת"ב (נדחה) תשכ"ה ס"ד (תו"מ חמ"ד ריש ע' 172).

¹⁶ שם סק"ד.

¹⁷ בסוף מסי' תענית (הובא ביד אפרים או"ח שם).

¹⁸ ראה דעת תורה למהרש"ם שם – ע"פ הרמב"ן.

¹⁹ ראה או"ח שם סתקני"ג ס"ב ברמ"א ובמג"א שם סק"ז. סתקני"ד ס"ט ובמג"א ס"כ. סתקני"ט במג"א סק"י.

²⁰ ראה גם תו"מ ח"י"ב ע' 144. וש"נ.

²¹ שבת קכז, א. שבועות לה, ב. רמב"ם ה"א אב"ל פי"ד ה"ב.

²² ראה זח"ג רסה, ב.

²³ שו"ע שם סתקני"ד ס"ב.

ש"פ דברים, תשעה באב (נדחה), ה'תשכ"ד / ג

אך יש להעיר, שהכנסת אורחים אינה חייבת להיות ע"י אכילה ושתי דוקא.

וכידוע הסיפור²⁴ עם כ"ק מו"ח אדמו"ר בהיותו באטוואצק, שביקר אצל א' מאדמו"רי פולין ("א גוטער איד"), והמארח הגיש כיבוד, אבל הרבי לא אכל, בהסבירו בפ"י המאמר "גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה", שבקבלת פני השכינה בעת עלי' לרגל נאמר²⁵ "ולא יראו פני ריקם", משא"כ הכנסת אורחים יכולה להיות גם בלי כיבוד.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שיתנו לאורחים לעקח²⁶].

* * *

ה. דובר אודות המלשינות של המתנגדים על החסידים, שאוכלים ושותים ושמחים בת"ב, אלא שלא ספרו שהי' זה בת"ב שחל בשבת²⁷.

ו. דובר בארוכה אודות פס"ד הרמב"ם בסוף הלכות מלכים²⁸ בנוגע לסדר הענינים בביאת המשיח, וז"ל:

"ואם יעמוד מלך מבית דוד",

אבל אין זה מספיק, כיון שבזמן הזה אין יוחסין וכו', ולכן מוסיף עוד סימן: "הוגה בתורה ועוסק במצוות" – הוגה (בתורה) דייקא, שהו"ע הגיון תורה²⁹, וכדאיתא בגמרא³⁰ "לעולם ילמד אדם תורה ואחר כך יהגה", "יעיין בתלמודו וכו'"; ועוסק (במצוות) דייקא, כפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר³¹ שצ"ל כמו בעל עסק ששקוע כל כולו בעסק וכו',

²⁴ בקיץ תש"ז, במעמד "קבלת פנים" לאמו הרבנית הצדקנית מרת חנה שתליט"א – סיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א: בהיותי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר באטוואצק, לקחני עמו לביקור גומלין אצל א' האדמו"רים. הביקור נערך בבית המדרש, בשעה שהאדמו"ר ישב בראש השולחן עם חסידיו. כשנכנס כ"ק מו"ח אדמו"ר לביהמ"ד, כיבדו האדמו"ר המארח והושיבו על ידו בראש השולחן, וצוה לגבאי להגיש "כיבוד", והביא הגבאי בשולי גלימתו מיני פירות, והעמידם בקצהו של השולחן, ודחף אותם באופן שהתגלגלו לכל אורך השולחן – שהי' מלוכלך משירי דיו, קליפות וכו' – עד שהגיעו לראש השולחן, ואז נטל האדמו"ר המארח פרי, ובידו חילקו לשתים, ואכל ממנו, ורמז לכ"ק מו"ח אדמו"ר שגם הוא יאכל.

[ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בבת-שחוק: (בהכירי את כ"ק מו"ח אדמו"ר – שמצד טבע ותכונת נפשו לא יהי מסוגל לאכול באופן כזה – הייתי סקרן לראות מה יעשה כ"ק מו"ח אדמו"ר במצב כזה)].

ואמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שברצונו לומר דבר-תורה: אמרו רז"ל "גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה". ולכאורה אינו מובן: למה הוצרכו לומר ש"גדולה כו' יותר כו'" – וכי לא די בכך שהכנסת אורחים תהי' כמו קבלת פני שכינה?! אך הענין הוא, שהכנסת אורחים יכולה להיות גם באופן ששני ידידים נפגשים ומתדברים ביניהם, ללא צורך באחיזה בגשמיות (ע"י דבר מאכל), ובזה גדלה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה, ששם יש צורך באחיזה בגשמיות, שלכן הוצרכו להביא קרבנות בעת העלי' לרגל (ועד שנחלקו תנאים בנוגע לשוויות של הקרבן – ראה חגיגה בתחלתה).

²⁵ משפטים כג, טו. תשא לד, כ.

²⁶ ראה שיחת ש"פ תצא ס"ג (לקמן ע' 340) – בהמשך לסיפור הנ"ל – שיש מעלה גדולה יותר בהכנסת אורחים כשקשורה גם עם מאכל ומשקה (המו"ל).

²⁷ ראה גם תו"מ – רשימת היומן ע' שסא. וש"נ.

²⁸ ספ"א. וראה גם אג"ק חכ"ד ע' שסו בהערות.

²⁹ ראה פדרי"א ספ"ב.

³⁰ ע"ז יט, א ובפרש"י.

³¹ ראה סה"מ תרצ"ג ע' תצז ואילך. וראה גם תו"מ חל"ד ע' 173. וש"נ.

ש"פ דברים, תשעה באב (נדחה), ה'תשכ"ד / ד

ועדיין אין זה מספיק, ולכן מוסיף "כדוד אביו" – "שהקים עולה של תשובה"³², אבל לא תשובה על חטא, אלא שמתבונן שנשמתו חצובה מתחת כסא הכבוד³³, וירדה פלאים וכו', ולכן נעשה אצלו הענין ד"הרוח תשוב אל האלקים וגו'"³⁴.

ועדיין אין זה סימן כלפי חוץ, ולכן מוסיף: "ויכוף כל ישראל לילך בה וכו'", והרי ענין הכפי' שייך גם בדברים וכו'.

* * *

ז. מצינו בהנהגת רבותינו נשיאינו שאמרו מאמר דא"ח בשבת שחל בו תשעה באב, אף שזהו ענין של שמחה לא רק למעלה אלא גם למטה, בגלל שזהו ענין שבא בהבנה והשגה כו'.

וכיון שנמצאים בזמן שצריך לפעול ביטול חושך הגלות באופן ד"קץ שם לחושך"³⁵, הנה ע"פ הסיפור³⁶ ש"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע אמר פעם מאמר דא"ח בפורים, לאחרי ההקדמה שבכח מאמר חסידות לבטל את הקליפה אפילו בהיותה בעצם תקפה כו' – יש לקשר זאת עם אמירת דא"ח, עכ"פ באופן של ננס העומד על גבי הענק³⁷.

אמנם, בשביל זה צריך להיות בטוח שהננס אכן עומד על גביו כו'. ולכן מוטב לחזור מאמר של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע עצמו.

ובכן: ישנו המאמר ד"ה ציון במשפט תפדה שאמרו בת"ב שחל בשבת בשנת תרד"ע³⁸ (שאז היתה קביעות כמו קביעות שנה זו), שבו נתבארו פרטי מדרגות בענין האור (כידוע³⁹ שבאורות יש ד'⁴⁰ בחי', ובכלים יש ג' בחי'), שזהו היפך חושך הגלות, וישות ומציאות העולם, שצריך לפעול בו ביטול היש, ע"י ענין האור כו'.

ח. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר המאמר ד"ה קץ שם לחושך⁴¹.

* * *

ט. דובר אודות פרשת ואתחנן שמתחילים לקרוא בתפלת מנחה.

* * *

³² מו"ק טז, ב. ושי"נ.

³³ זח"ג כט, ריש ע"ב. וראה הנסמן בנצו"ז לח"א קיג, א.

³⁴ קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו. ובכ"מ.

³⁵ איוב כח, ג.

³⁶ ראה סה"ש תורת שלום ע' 247. ע' 250.

³⁷ ראה שבלי הלקט בראש הספר (בשם ר"י מטראני). הקדמת החוות דעת לפירושו לשי"ע יו"ד. המשך תרס"ו ע' ת [תקכז]. ובכ"מ.

³⁸ המשך תער"ב ח"א ס"ע תקסד [ח"ג ע' תשעו] ואילך.

³⁹ דרוש ג' מיני אדם ס"י (אוה"ת בלק ע' תתקעט ואילך).

⁴⁰ במאמר דידן – ג' מדרגות. ואולי קשור גם עם המבואר בהמשך תער"ב ח"ב ע' א'קנה [ח"ה ע' א'תקפז] ואילך – ד' מדרגות. וראה גם ספר הערכים – חב"ד ערך אור (ח"ב ע' תסו ואילך). ושי"נ (המו"ל).

⁴¹ הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס חמשה עשר באב – תנש"א, ונדפס לאח"ז בתו"מ סה"מ אב ע' קנב ואילך.

שער יומן

מוצאי יו"כ. (באופן פתאומי) יצא כ"ק אד"ש מחדרו בשעה 11 ונכנס לביהכנ"ס (למעלה). היו שם כ-15 בחורים והתיישב באחד השלחנות, הבחורים התקבצו מסביב וכ"ק אד"ש אמר מאמר⁽³⁾, ובתחילת המאמר אמר שזה מאדמו"ר הזקן שנת תקס"ב מוצאי יו"כ. המאמר תוכנו ההפרש בין קודם מ"ת לאח"כ. המאמר לא התחיל עם פסוק, ואין זוכרים בדיוק ההתחלה.

^[3] **יום ב' דחג הסוכות.** אמר שני שיחות, תוכנם: א. כמו שמצות היום דר"ה היא בשופר כך מצות היום דסוכות היא הסוכה. והגם שיש גם מצות ד' מינים, אבל בזה הרי יש חלוקים אם במדינה או במקדש, משא"כ סוכות. וגם כל ישראל שוים, כמאמר הג' ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת, וד' מינים הגם שגם הם רומזים על אחדות בכ"א, כל אחד מחולק מחבירו, משא"כ סוכה. והיא בדוגמת שופר דר"ה, הענין דתמליכוני עליכם, שנלקח מיבחר לנו וגו' ששם אין חלוקים. ולכן סכך בג' ק' רומז על ק' התקיעות. ב. כמו שבשופר יש ענין נוסף - ענין התשובה, כך גם בסוכה. ובזה מיושבת הגמ' חסידים וכו' אלו ואלו אומרים וכו' ומי שחטא ועשה תשובה ויתכפר לו, שלכאורה איך מגיע לכאן חטא אחרי יו"כ וכו' אלא כנ"ל.

⁽⁴⁾ אח"כ ה' מאמר ד"ה חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין לפניהם וכו'.

רוב המאמר (חוץ מההתחלה והסוף) ה' מאדמו"ר הזקן תקס"ב, ד"ה יקרה היא מפנינים, שבת חוהמ"ס. אח"כ ה' עוד שיחה בנוגע השבת שבא ישר אחרי החגים.

יום ב' כ"ז אלול תשכ"ג (יום שהגענו לנוי יארק) ה' שיחה לפני הנשים, מענין חודש אלול שמלך בשדה.

ר"ה שנת תשכ"ד

^[1] * **התועדות יום ב' דר"ה.** התחיל כ"ק אד"ש בברכה ליהודי רוס' שיגאלו בקרוב ממש ולכלל ישראל. אמר ג"כ שממהר לברך ולא פורס מפה ומקדש מפני שכך נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר אבל הקהל שיקדשו וימשיכו להתועד. (יום ב' חל ביום ו').

⁽¹⁾ אמר מאמר ד"ה אחת שאלתי מאת הוי' וגו'.

תוכנו מאדמוה"ז עם הוספות.

^[2] * **התועדות ש"ת.** התחיל כ"ק אד"ש בנוגע המאמר של שנת תש"ז ר"ה, המדבר מעין קב"ע מתוך הרחבה. היו ארבע שיחות ואחרי ההתועדות חלק כוס של ברכה מאתמול.

⁽²⁾ אמר מאמר ד"ה דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב.

תוכנו מאדמוה"ז (כהמאמר של אתמול מאדמוה"ז עם שינויים) עם הוספות.

(מוצאי ש"ק תפלת ערבית. לא ידעו אם לומר ויהי נועם (כנראה מפני עיו"כ שחל ביום ו') כי ראו שכ"ק אד"ש לא אמר. חכו קצת זמן וכ"ק אמר לקרוא לשלום חסקינד. כשבא שאל אותו כ"ק אם זוכר מה היתה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין זה, ואמר שלא זוכר. ואמר כ"ק לשאול את הגבאי או הרב. ולבסוף אמרו. אבל כפי הנראה כ"ק לא אמר.)

(יו"כ תפילת נעילה. בניגון המארש כ"ק אד"ש עמד על כסאו ונענע ידיו משך זמן.)

* השיחות יצאו לאור.

* השיחה יצא לאור.

* השיחות יצאו לאור.

במצותיו וצונו. ה. בענין המסופר בתנ"ך שבימי עזרא עשו סכות שלא ה' מזמן יהושע בן נון. ושאל כמה דברים על ת' הג' שמתרצת שני דברים, ועל פי המפרשים בתנ"ך. ות' בהקדים ההבדל בין סכות לפסח שזה עבודת צדיקים וסכות של בע"ת, ובמילא השמחה יותר גדולה כשה' קודם רחוק יותר, ואריכות ה' בענין זה. ו. ישוב על הרמב"ם בענין קדושת 'לשעתה' וקדושה שקדשו גם על לע"ל, והרמב"ם מבאר כי שם זה ע"י כבוש ולכן בא כבוש נבוכדנצר ובטלו, משא"כ בעזרא זה ע"י חזקה. והקשה הרי גם בכבוש ישנו חזקה, ועוד כמה קושיות. ות' ההבדל בין כבוש לחזקה ששם ישנו האויב והוא אויב, משא"כ בחזקה האויב נהפך לעוזר. ז. ישוב על הג' בנוגע שהחלישו כח היצה"ר בעריות ובטלוהו בע"ז. ולכאורה מדוע לא שפיכות דמים, ומה הענין שפחדו שהעולם לא יתקיים. ות' באריכות גדולה שיש מעלה **בעבודה** ולא נהמי' דכסופי'. ולכן כתוב שלא יה' חפץ בימים ההם כי לא יה' ענין העבודה, ולכן לא בטלוהו בעריות.

[6] **ערב יום ו' שמח"ת.** התחיל ההתועדות שעה

8:30 ונגמר בשעה - 1. היו כמה שיחות. ובשעה 6 בערך יצא כ"ק אד"ש, ולימד את הניגון כי אנו עמין השני. ואמר שהקודם ה' של צדיק ולכן זה בתנועת נצחון, וזה של בע"ת, ע"ד אתה בחרתנו. ואח"כ למד את השיר השני הוא אלקינו הוא אבינו וכו'.

[7] *** ערב ש"ק בראשית, יום שמח"ת.** התועדות

החלה בשעה 6 ונגמר ב8:30 בערך. היו כמה שיחות ומאמר מכ"ק אדה"ז⁽⁵⁾ – ליל שמח"ת מתחיל משיב הרוח ומוריד הגשם, ולהבין מה השייכות לשמע"צ שאז מתחילים לומר. תוכנו בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד וכו', ולכאורה הרי ענין הבריאה זה חסד והסבר שיש מעלה בגבורה מעלות שמצד הפעולה וזהו חסד שבגבורה, גבורה

[4] *** שבת חוהמ"ס.** היו שתי שיחות. א. בענין גוג ומגוג, ו' החבור מראה על תוקף המלחמה. ב. התחיל בנוגע הצפיפות והדוחק שה' בהתועדות. ואמר, ששבת הוא ענין הרחבה, והוא בכלל לא גורס שהוא יושב בהרחבה וכלם נדחקים ורומסים אחרים. (היו מלים מאוד חריפים) זה מצער ומבהיל, וזה היפך הכוונה של חסידישע פארברייגענישן. וזה כבר עשר שנים כך, ואין איש שם לב על זה, ואין מצדו כלום לעשות. ובהתחלה חשב לבטל את ההתועדות היום ולבסוף החליט כן להתועד, כי לא יודע מי ירויח מזה, אבל לקצר ולומר רק הנקודות. ודבר בנוגע להרבות בצדקה, שיש ע"ז שני טעמים. ולכאורה מדוע לא הביאו טעם שלישי שהוא עיקר הטעם. וזה שאדמו"ר הקודם לא נהג כך עוד לא מצא רמז לזה. חלק כוס של ברכה. לא ה' מאמר. (בהתועדות של אתמול אמר שיתועדו כל לילה אפי' ליל הושע"ר).

[5] *** יום א' ב' דחוו"מ שמבה"ש.** התועדות

התחילה בשעה 8:30 ונגמרה ב12:30. היו שבע שיחות ומאמר קצר מאדמוה"ז הנרשם לאחר המאמר יקרה היא מפנינים הנ"ל.

תוכנם: א. מי שלא ראה שמבה"ש וכו', שהכוונה שהשמחה היא מלמפרע ועד שהתשובה היא ג"כ מלמפרע. ב. בענין . . [חלק זה לא נרשם. **המו"ל**] ג. בענין נטילת לולב שאדה"ז אומר מצוה מן המובחר לקחת בסוכה, ואחרים שואלים מנין זה. והשאלה באה מחסר ידיעה כי אפי' טיול עניני רשות חייבים בסוכה, ועאכו"כ עניני מצוה שהם חשובים כי מצותו אחשבי'. ואדרבה זה כללות ענין מצות סוכה. והשאלה הוא מדוע אומר אדה"ז רק מצוה מן המובחר. והתשובה שכוונתו לומר שזה מוסיף גם במצות לולב כשהוא בסוכה. ונ"מ כשירד גשמים. ד. מאמר אדמה"ז המדבר בענין המס"נ שיש לכל יהודי בכוח, והראי' שבא בפועל. המאמר ד"ה אשר קדשנו

(* השיחות יצאו לאור.

(* יצא לאור.

(* השיחות יצאו לאור.

חודש כסלו

[12] **יום ה' ליל כ' כסלו.** התועדות התחילה בשעה 8:30 ונגמרה ב2:30. היו כמה שיחות ובעיקר על הענין פדה בשלום, שכל ענין הגאולה קשור בפסוק זה. והענין דיפוצו מעינותיך חוצה. וכמדומי ארבעה שיחות.

אמר מאמר⁽¹⁰⁾ ד"ה קטונתי מכל החסדים ומכל וכו' ורובו מאמר אדמוה"ז מביכל הנ"ל מתחיל עם הירושלמי ומובא בתוס'. תוכנו: ההבדל בין ק"ש לתפלה. המאמר ארך כ-4/3 שעה. אח"כ היו עוד ג' שיחות הדרך על הש"ס. תנא דב"א. וקשר עם המשנה הראשונה מאימתי. ההבדל בין הלכות - ת"ת - לק"ש. שת"ת מספיק פעם ביום, משא"כ ק"ש פעמיים. שלכאורה אדרבה, כי זה שייך להבנה והשגה שיש שינויים בין יום ללילה משא"כ ק"ש. (הי' מיוסד על המאמר הנ"ל ההבדל בין ק"ש לתפלה. כך אמר כ"ק אד"ש בהתועדות של שבת) הדרך על תניא. דבר בנוגע חלוקת הש"ס שאחרונים אמרים שע"י ההשתתפות, זה כאלו כל אחד גומר הש"ס. וכשבא לידי כתיבה במעשה בפועל, זה פועל יותר על הפעולה. דבר שיחה בנוגע נשים, שעליהם מוטל יותר ענין החינוך ושהיא עקרת הבית. דבר גם בנוגע יהודי רוסי, והזכיר כפר חב"ד.

[13] **יום ש"ק פר' וישב.** התועדות (כהמשך לי"ט כסלו). היו שלש שיחות, מיוסדים על שיחת הריי"ץ תש"ד, שסיפר על אביו בתרס"ז י"ט כסלו, שי"ט כסלו חל כל פעם וישלח או וישב, וביאר באריכות הכוונה שזה ענין י"ט כסלו ללכת לאדום ולברר שם הניצוצות. גם אמר (בתור שיחה) שני מאמרים קצרים מאדמוה"ז ביכל הנ"ל (וביאור). גם הי' שיחה בנוגע הדינר השנתי.

שבחסד, גבורות ממותקות ואח"כ המעלה בגבורה מצד עצמו. זהו תוכן המאמר.

[8] *** ש"ק פר' בראשית.** כרגיל בשבת. היו כמה שיחות ומאמר מכ"ק אדה"ז. חילק כוס של ברכה מאתמול.

[9] *** ש"ק פר' בראשית.** התועדות שני' התחיל בשעה 6 ונגמר ב3:30. היו הרבה שיחות ומאמר קצר⁽⁷⁾, ורק התוכן מכ"ק אדה"ז.

חודש מרחשון

[10] *** ש"ק פר' נח, ב' דר"ח חשון.** היו כמה שיחות ומאמר קצר⁽⁸⁾ מאדמוה"ז ביכל הנ"ל.

(ערב יום ו', ז' חשון. נכנסו עסקני הישיבה - כרגיל כל שנה - ליחידות, והי' לפניהם שיחה מענין השבוע. התוכן מהשיחה במכתב (בנוגע הדינער השנתי).

[11] *** שבת מברכים כסלו, ש"פ תולות.** היו שני שיחות, תוכנם: א. יתן ויחזור ויתן (רש"י עה"ת), ההבדל בין עבודת הצדיקים ובע"ת. ב. לתרץ ספרי פלאי - שיצחק ראה חרבן ביהמ"ק וע"כ ברך - לפי הנ"ל.

מאמר⁽⁹⁾ ויתן לך האלקים ותוכנו מאדמוה"ז ביכל הנ"ל שני מדרגות בתענוג וכן באהבה בדרך אור ישר ובדרך אור חוזר, והסיום מתורת חיים עה"פ מפסוק פדה בשלום. המאמר ישנו גם באור התורה לאדהצ"צ, והגם שנרשם שם שזה מאדמו"ר האמצעי, אבל זה מאדמוה"ז תקס"ב.

(* השיחות יצאו לאור.
 (* השיחות יצאו לאור.
 (* השיחות יצאו לאור.

אחרי תפלת מעריב (אד"ש לא התפלל מעריב עם הקהל), אמר כ"ק אד"ש מאמר ד"ה באתי לגני. (דבר מענין התהוות וחיות בהתחלה) ערך כשעה.

יום ש"ק פר' בשלח (י"א שבט)

[16] התועדות כרגיל, בשעה 1:30 יצא כ"ק אד"ש ואחר שני נגונים אמר מאמר ד"ה צדקת פרזונו בישראל, עמד על מאמר אדמו"ר הריי"ץ בפסוק זה. בכה (מאד) בהתחלה, ואח"כ נכנס למאמר באתי לגני. והתוכן בערך כאתמול עם שנויים. ערך למעל" משעה. שני שיחות. היו חריפות מאד, ואמר שרצה לשבור שני ענינים כאן במדינה: ענין השטיחים וענין ה"הוליווד קיטשן" בבית התבשיל. ושזה יהי ההתחלה, ודבר ששפיץ חב"ד אצלהם יש ענין זה, והי' אריכות שלימה עם בטויים חריפים. ובשיחה ב' רצה לסיים בטוב, ודבר מהרש"י בויתרו שמועה שמע – מקרי"ס ומלחמת עמלק, ורש"י לא מביא הדעה הג' בג' מתן תורה. ועפ"י פשטות י"ל, כי זה תלוי בשתי דעות אם יתרו בא קודם מ"ת או לאחר.

[17] מוצש"ק פר' בשלח התועדות די' שבט

התועדות משעה 8:30 עד שעה 2 בערך. היו כ-8 שיחות ומאמר.

שיחה א. מענין מוצ"ק, יסדר אדם שולחנו, ענין מלויים המלך בצאתו מן העיר, וכן ענין הסתלקות הנפש יתירה, ואין בהם ח"ו גרעון אלא בבני העיר או בגוף. משא"כ ענין הסתלקות והילולא של צדיק ובפרט נשיא ראש ומוחין החיות של הדור, ע"ז אומרים צדיקא דאתפטר אשתכח בכלהו עלמין יתיר מבחיהי.

שיחה ב. בהמשך להנ"ל הבחינה על נשיא, אם דואג גם למדריגות הכי נמוכות. ולכן הבחינה על משה היתה מענין העזים של יתרו שעבר על ז' מצוות החייב בהם. ענין מהבעש"ט ג"כ שכדאי ירידת הנשמה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא בעד לעשות

[14] * יום ש"ק מברכים טבת, ש"פ מקץ, חנוכה. התועדות כרגיל, ונמשך עד מאוחר סמוך מאוד לשקיעה. הי' כמה שיחות, ביאור על הנרות הללות בשנוי הסדר על נסיך וכו'.

[15] אמר מאמר ד"ה נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתה מבחוץ וכו'.

הי' גם דבור קצר לבחורים שחוזרים (יום א) לאה"ק ת"ו.

חודש טבת

[15] יום ש"ק מברכים שבט התועדות. שני שיחות ומאמר ושיחה קצרה.

שיחה א. וארא אל אברהם חבל על דאבדין ולא משתכחין. ביאור בהקדם קושי, הרי בכל דור יש כאברהם כו'. טענת משה למה הרעות, הכוונה הרי אפשר לקיים את הועבדום וענו אותם ע"י גר יהיה זרעך כו'.

שיחה ב'. מענין השו"ע (כהמשך) לכ"ד טבת. וביאור באריכות ובהקדם קושיות את הסעיף הראשון, וההבדל בין מהדו"ק למהדו"ת.

מאמר ד"ה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו', ושמי הוי' לא נודעתי להם. המאמר תוכנו מהביכל הנ"ל. שיחה ג. מענין י' שבט בקצרה. בא אל פרעה ולא להתפעל וזה הי' גם ענינו של אדמו"ר הקודם.

חודש שבט

יום ו' ערב שבת פר' בשלח י' שבט (ער"ש) תשכ"ד

(* השיחות יצאו לאור.

טובה ליהודי בגשמיות או ברוחניות.

שיחה ג. סיפור מכ"ק הריי"ץ מחנוכת חדרו, שהביא תשב"ר עם מלמד. התקשרות הנשמה והגוף, כדוגמת איש ואשה. החקירה מהרגצ'ובי בענין שעבוד הבעל לאשה. אם זה חד-פעמי או בכל פעם חל השעבוד, והסיפור שנפגש עם ר' חיים בריסקער ומסר לו מז"ט. התקשרות הנשמה והגוף זה בכל יום.

מאמר ד"ה באתי לגני, בערך כבשבת.

שיחה ד. בענין המילתא דבדיחותא לפני המאמר שזה ענין הנגון לפתוח מוחו, ענין הפספורט זה ענין הפסוק קודם המאמר, הסבר ארוך. מדוע אדה"ז מביא בענין זה בתניא הגירסא רבא ולא כמו בש"ס רב.

שיחה ה. משיחת כ"ק הריי"ץ תש"א בענין הי"ד שנה – מאז שחרורו – שאז (רואים) ענין היד הגדולה.

שיחה ו. הקדמה לקרן תורה, על ג' דברים העולם עומד כו'. פעם הי' שכל מדינה הי' בעיקר ענינה בעמוד אחד, משא"כ כעת שהי"ש¹ בלב, אז כל מדינה צריך להיות בה כל הג' ענינים. ובעיקר דבר בארה"ב ששם כל הענינים צריכים להיות עיקר.

שיחה ז. כמה מלים בענין ה"קרן תורה".

שיחה ח. בענין הכרח לימוד פנימיות התורה, וביאור בפ' המשיניות להרמב"ם שמפרש ד' אמות של הלכה בענין חכמה ידיעת אלקות. וזהו משחרב ביהמ"ק, ששם הי' גם ענין האמה הרביעית הלוחות הגנוזות ענין רזין דרזין, ולכן ג"כ כעת צריך את האמה הרביעית ענין הסוד ג"כ. והכל בבחי' הלכה ענין הבכ.

שיחה ט. סיפור מהרבנית אמו של האדמו"ר בעל הילולא ותלבח"ט זוגתו בענין עזרתם, הן בענין הלימוד, שאמו העתיקה מאמרים, והן בענין הצדקה

אפי' בזמן שלא הי' פרוטה בבית.

שיחה י. ליהודים הנמצאים לע"ע במקומות שישנם מעכבים בעניני תומ"צ, אז אלו שבאו משם והתישבו בכפר חב"ד, בפרט ע"י למודם הם יעזרו להם ג"כ.

[18] * **שבת פר' יתרו התועדות** (לכבוד) צאתכם לשלום לאורחים ר' מענדל פוטערפאס, ר' רפאל כהן, ר' זלמן יפה. התועדות משעה 1:30 עד 3:30 בערך. היו שלש שיחות ומאמר.

שיחה א. בענין הפ' מה שמועה שמע ובא, שלכאורה קשה ב' דברים: א' הפסוק עצמו אומר כל הטובה גו', ב' זה (יותר) להיפך מדרז"ל שאומרים רק דבר אחד שמע ומפני זה בא. והאריך בענין יתרו תכלית חכמה דלעומ"ז (קודם). ובכדי שיהפך, צריך להיות כל הטובה. אבל אין זה תובע **שיבוא**. וע"ז שמע ענין קרי"ס שנהפך הטבע, הגם שלכאורה אפשר הי' להסתפק בלי קרי"ס, אלא צריך להיות לשנות המקום. וג"כ זה לא מספיק וצריך ששמע ג"כ מלחמת עמלק שנלחמה בקרירות וכו' שזה ענין עמלק, ולכן בא.

שיחה ב. ענין טלטול הדרך שנוסעים לרבי, ולא מסתפקים בקריאה ולמסור הענינים שצריכים ע"י דרכים אחרים. פתגם הבעש"ט כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע שלא מספיק ענין הכתיבה ככתוב בהקדמה לספר התניא. דבר מאחינו הנמצאים בצרה ובשבי', ושכאן נמצאים כאלו שכעת באו או שהיו ויצאו או שכאלו שבכלל לא היו.

מאמר ד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר

שיחה ג. מענין פר' ואלה המשפטים הפי' ב"תשים".

(1) [=שהימח שמו] – הצורר ימ"ש. – המו"ל.
* השיחות יצאו.

[19] * **שבת מברכים אדר, ש"פ משפטים, שקלים.**

התועדות כרגיל היו חמש שיחות ומאמר.

שיחה א. מענין הפרשה, מדוע משפטים בא מיד אחר מ"ת, וגם מדוע דוקא בע"ע, ולא בשאר מצוות שגם שם נאמר אֵזֶן ששמעה בהר סיני כו'. ואריכות בזה, וביאור שכשיש ענין הסתר, שזהו הכוונה האמיתית שיהי' ענין ההסתר, שאז שייך ענין הבחירה. משא"כ במ"ת שהי' גילוי אלקות ולא הי' שייך ענין הבחירה. ויש ענין הסתר אסתיר, שרוצה להשאר בהסתר ולשכוח בעד מה כוונת ההסתר. וזהו ע"ע, שיש שנים יעבוד, ענשו מדה כנגד מדה, שחשב שאין בעלים כביכול, ולכן שמים עליו בעלים. אבל בשביעית צריך לצאת, וכשלא רוצה אז הוא נגד כל כוונת ההסתר, ולכן רוצעים אותו. והכוונה בעבודה ענין זמן התפלה שזה ענין ד"ובשביעית יצא".

שיחה ב. תירוץ על הזהר פר' בהר שאומר שע"ע פטור מכל המצוות. והביאור בזה שפוטרים אותו משלימות המצוות. כאדמוה"ז בתניא שהשלימות דמצוות דוקא כשיש קב"ע קודם וכשב"ד מוכרים אותו לעבד, ויש עליו קב"ע אדונו, אז ממילא לא יכול להיות אצלו קב"ע אמיתית להקב"ה וזהו פטור מכל המצוות.

מאמר ד"ה זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל גו'.

תוכנו מאדמוה"ז (כמדמני) על ד"ה ואלה המשפטים. מדובר ענין האבות והשבטים ענין בכל לבבך – יצחק, בכל נפשך – אברהם, ובכל מאדך – יעקב.

שיחה ג. בענין נתינת צדקה, וענין המנוי בכלל, שהכוונה שהממונה יעשה יותר מכפי שמנו אותו, והי' אריכות בזה.

שיחה ד. מענין הפ' תרומה. ג' תרומות: לאדנים, לכסף וזהב ולקרבות. וכן בנתינת הצדקה לבנית

מוסד ולהכניס הדברים הצריכים, ולראות שיעמוד אח"כ לבד, וכן באיש פרטי.

שיחה ה. שנשים נתנו התרומה.

חודש אדר

[20] **התועדות פורים** (יום ה' לילה) היו י"א שיחות ומאמר.

שיחה א. בענין שמוסיפים בהבדלה "כן תהי' לנו", ובענין פרד"ס שקשוקים זה בזה.

שיחה ב. שהדרך היחידה לענין אורח וכו' כפשוטו זה ע"י אורה זו תורה כו' כד' רז"ל. דבר בענין דמוקרטי, ששון זה מילה היפך הדמוקרטי, בתומ"צ אין זה.

שיחה ג. בענין המדרש: המשל על המן – צפור בשפת הים וכו' באריכות ביאר מה מוסיף המשל על הענין. ומה אפשר ללמוד מהמשל (הספור עם הרבי נ"ע והקודם, שהלכו בשפת הים).

שיחה ד. המשך להנ"ל. והטעם מדוע באמת ברא הקב"ה שני מיני ברואים ים, ויבשה.

שיחה ה. טעם מדוע נקרא פורים ולא גורל, וגם מדוע ל' רבים. מאמר הצ"צ בענין זה. בענין "אתה תומך גורלי".

מאמר ד"ה ויהי אומן את הדסה. ג' שאלות. ביאור עפ"י קבלה בענין הדסה ואסתר, ענין פנים ואחוריים למעלה באוא"ס. ובנשמת האדם.

שיחה ו. ג' הענינים שבפורים: ימי פורים, קריאת מגילה, כתיבת מגילה, ועל מה בקש מרדכי ועל מה אסתר ג"כ, והטעם בזה.

שיחה ז. המשך להנ"ל, לכאורה סתירה, הרי מרדכי הסכים בסוף על ענין קריאתה וכתיבתה

(* השיחות יצאו.

והסבר ארוך ההבדל במרדכי עצמו או כשהוא יושב בסנהדרין.

שיחה ח. (קצרה) בענין המגבית. ואמר ג"כ שמוסיפים צדקה ביום זה, משמע מהרמב"ם שלא רק שנתוסף במצות צדקה. א"כ מאי קמ"ל, אלא גם במצות מתנות לאביונים. (באמצע המגבית התחיל בעצמו לשיר).

שיחה ט. שיחה בהמשך לכל הנ"ל השייך לנשים, שכל אחת נקראות אסתר המלכה בביתה.

שיחה י. בענין השיחה בתש"א ההבדל בין נס חנוכה לפורים שבפורים הי' על הגוף. והנשמה, צריכים לדעת, שאינה בגלות. והעצה להוציא הגוף, ע"י שיעשה טפל לנשמה. וכפס"ד לגבי יציאה שבשבת, שכשהוציא כלי עם מאכל פחות משיעור פטור (שר לעצמו ופרצת ועמד על רגליו).

אמר שיש כאן השייכים לכפר חב"ד, שיגידו לחיים גם בעד אלו ששם, (ובאמצע אמר הרי יש עוד בחורים).

שיחה י"א. ביאור בדברי הרמב"ם והסדר שכתב הל' כלאים אחרי ערכין וחרמין, ודחה את שני תירוצי הרדב"ז והסביר באריכות. יצא בשיר – שר לבד – הושיע את עמך ורחם על נחלתך.

[21] **התועדות שבת פר' כי תשא.** בהמשך לימי הפורים. היו ד' שיחות.

שיחה א. התחיל בענין ימי שיתסר ושיבסר שייכותם לפורים, וכקס"ד בג', ובפרט שזה בשבת הכולל ימי השבוע הקודם. והמשיך בענין המדובר שיש ג' ענינים בפורים כנ"ל, והוסיף הטעם מדוע קצת כתוב בירושלמי וקצתם בבבלי. וגם מדוע כאן כתוב אסתר המלכה, וכאן בלי המלכה. אח"כ דיבר בענין הזכרות השם במגילה, והטעם שאין. וביאור בשו"ע אדמוה"ז הל' שבת, הובא האבן עזרא. (והזכיר שראה בספר אדמוה"ע שנהרג על קדה"ש ולא מצא

זה במ"א).

שיחה ב. בענין שו"ע אדמוה"ז מהדו"ב, שמוסיף "ואין השחר מעורר אותי וזו מדה בינונית", וביאור ארוך בזה. הובא הט"ז שהי' מקובל, חתן הב"ח שהי' מקובל גדול.

שיחה ג. בענין כי תשא, השאלה הידועה בזה, מה מזכיר ענין השקל שלם. והתי', שזהו הסיוע מלמעלה הבא ע"י עבודה. בשיחה זו קשר מטפחת על ידו. בסוף השיחה אמר לתשב"ר ולבחורים לומר לחיים.

שיחה ד. בענין שלא מחנכים לסגור הספרים. ומזה בא שלא עונים ב"ה וב"ש ואמן, ולא משגיחים בספר הנופל. הי' ענין דזכוכית אדומה, ואח"כ בענין הפטרה שמזכיר יעקב הנקרא ישראל, והסבר בזה בעד מה צריך להאריך.

[22] * **שבת מברכים ניסן פר' ויק"פ.** התועדות כרגיל משעה 1:30 עד שעה 4 לערך.

שיחה א. מענין ויקהל, שענינו לא רק אסיפה אלא ענין האחדות.

שיחה ב. עה"פ ובהעלת הענין וגו', שיש חוץ מענין הענין, שהי' גילוי אלקות, כך יש מעלה מזה – ענין ובהעלת.

מאמר ד"ה וידבר הוי' אל משה וגו' זאת חוקת התורה גו'. תוכנו מענין ממכ"ע וסוכ"ע שגם בסובב יש התחלקות ואדרבה בל"ג התחלקות. ומענין פרה ופסח שפרה ענין עבודת בע"ת ופסח עבודת הצדיקים.

שיחה ג. בהמשך להמבואר במאמר מענין פרה ופסח עבודת בע"ת וצדיקים.

שיחה ד. מענין המעמד.

שיחה ה. בענין כ"ג אדר שזהו פר' פרה, וכולל בעצמו גם שבת הבאה ענין פר' החדש.

(* השיחות יצאו.)

שיחה ב. בהמשך להנ"ל בענין תפלה לעשיר ותפלה לעני. ובענין ואח"כ יצאו ברכוש גדול, לא להסתפק במועט, וכן גם בעבודה, ועבודה עם הזולת לדעת ולומר שכל התורה עם דקדוק קל של ד"ס ומנהגים הכל חד.

שיחה ג. מביכל אדמו"ר הצ"צ.

שיחה ד. מענין שבת הגדול ע"ש הנס הגדול, וביאור באריכות ענין הנס בכללותו. והנס דכאן שקליפה עצמה אמרה אין עוד מלבדו. למכה מצרים בבכוריהם. בכורי מצרים עצמם במצרים.

שיחה ה. ממון חלוקת מצות, וקשר לענין ק"פ שמשונה משאר קרבנות צבור, כי אינו נאכל אלא למנויין, וצריכים להזמין קודם. וכך במצות, לחפש יהודי בעד לתת לו מצה.

שיחה ו. שיתועדו בכל לילה בחדש ניסן. כמדובר על הפסוק ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שכל יום מחדש זה כר"ח משאר חדשי השנה.

[25] * **יום ב' דהג הפסח** התוועדות משעה 1:00 עד 3:30 לערך, היו כמה שיחות ומאמר.

שיחה א. בענין הכתוב בסי' האריז"ל לומר ההגדה בקול רם, שענינו בשמחה רבה, בדוגמה מ"ש קול גדל ולא יסף, שלכאורה איך יכול נברא בע"ג לומר ולא יסף, אלא מכיון שזה למעלה מהגבלתו. וכן כאן שזה בא בקול רם.

שיחה ב. מענין הא לחמא עניא, שנהג הריי"ץ רק לגלות הפת ולא להגביהה. הסביר עפ"י שזה האופטו של נשיאי חב"ד, ענין הפצת המעינות **חוצה**, אלא שהשלחן והכסא ישאר כמו שהוא.

שיחה ג. מענין הרי אנו ובני בנינו משועבדים כו', הסביר בארוכה שהכוונה כאן לא רק ענין של תוצאות, אלא פעולה נמשכת. ובכל רגע, הגאולה מחדש. לא

[23] * **שבת ר"ח ניסן, פר' ויקרא.** התוועדות כרגיל משעה 1:30 עד שעה 4 לערך. צוה לנגן ממצרים גאלתנו, ואח"כ צוה לנגן הוא אלקינו וכו'.

שיחה א. מענין המדרש שבניסן עתידים ליגאל, ובחסידות מובא ג"כ המחלוקת שבג' לחזק הענין. וע"ד הדוגמא משטר שיצא עליו ערעור ונתקיים בב"ד, יש לו תוקף חזק יותר. וכן ענין הפצת המעינות, שהי' דוקא אחרי המאסר. בענין הירושלמי שפרה קודם לפסח, שבזה תלוי טהרתם של כל ישראל, והענין כי פרה ענינה תשובה השייכת גם לצדיקים, ולכן "כל" ישראל.

שיחה ב. בענין שמדמים פרשה ג' לד', לכוס ג' לד'. ומצא בכת"ק הצ"צ ביאור ע"ז. שני ביאורים שלכאורה נראים סותרים, וביארם עפ"י המאמר החודש הזה רנ"ב שמחלק בין יחוד פנימי דחו"ב לחיצוני.

שיחה ג. ה"י מאמר כעין שיחה עה"פ החודש הזה לכם.

שיחה ד... [חלק זה לא נרשם. המו"ל.]

שיחה ה. מענין ששתי חדשים בשנה יום השני גורם את הראשון, תשרי וניסן. ובניסן – ענין שנשיא השני הוא ה' המציע להקריב. אח"כ נגנו הושיעה את עמך וכו' ועמד על רגליו ורקדו.

חודש ניסן

[24] * **שבת פר' צו, שבת הגדול.** התוועדות כרגיל

צוה לנגן ממצרים, ואח"כ הוא אלקינו ואח"כ אך לאלקים.

שיחה א. מאמר כעין שיחה מבעל ההילולא עה"פ היא העולה על מוקדה גו'.

(* השיחות יצאו.

(* השיחות יצאו.

כמו מ"ת, שלכן יש זמן שפטור מתורה.

שיחה ד. מענין חכם מה הוא אומר, הפתגם הריי"ץ משהו, זה אומר. וביאור בדברי הרשע שמסתיר רשעותו.

שיחה ה. מענין ועכשיו קרבנו המקום, מהו ה' ועכשיו ולא אח"כ. הביא גם ביאור אדמה"ז בענין הדר בחו"ל עובדי ע"ז בטהרה הם, שהכוונה מחוץ לרצון.

מאמר ד"ה יגיע כפיך כי תאכל. מאמר אדמוה"ז כנראה, עם הגהות הצ"צ מביכל שהובא.

שיחה ו. מענין בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאלו יצא ממצרים.

סדר ראשון יום ו' לילה בשיבה. ביקר אד"ש אחרי מעריב, ואמר: "בניסן נגאלו ובניסן עתידים ליגאל, עם זאָל זיין איינטעקע יאָר."

יום ו' שש"פ אחרי התהלכה. אמר אד"ש "עם זאָל זיין בנהר יעברו ברגל איבער אַיאָר אין ארץ ישראל".

[26] **יום שבת קודש אחש"פ** התועדות משעה 6 עד 1:30. היו הרבה שיחות ומאמר. אח"כ חלק אד"ש כוס של ברכה.

שיחה א. היתה מענין שבשש"פ ואחש"פ אומרים זמן חרותנו, ואדמוה"ז מוסיף כמו הימים ראשונים. שבזה שני פרושים: א. כמו. ב. יותר גבוה מיצי"מ, כי אחש"פ ענינו גאולה העתידה שהיא למעלה מיצי"מ. ביצי"מ הענין דוקא בלא נותר בהם עד אחד, כי א"א לברר המצריים עצמם, שהם מג' קליפות הטמאות. משא"כ לע"ל יתבררו אוה"ע בבחי' אתהפכא, עד שלא רק חזיר יוכשר, שהוא קליפת נוגע המלובשת בג' קלי' הטמאות, ולכן יש בו סימן טהרה עד שגם ארי כבקר יאכל תבן.

שיחה ב. בהמשך להנ"ל.

שיחה ג. בענין השיחה מהרבי הריי"צ.

שיחה ד-י"א... [חלק זה לא נרשם. המו"ל.]

לאחרי ההתועדות חלוקת כוס של ברכה נשאר כל התמימים וקצת מאנ"ש, וצוה אד"ש לנגן האָפ קאָזאָק (אלו שהלכו לתהלכה), ושרו בחזקה ואד"ש רקד במקומו. ובאמצע הפסיק ודבר כחמשה דקות בעמידה ובקול רם בענין בנים ובנות בפרטות, שזה הרגלים אַז מי דאַרף דורך אַרבעטין מיט זיי אויך. והתחיל בעצמו האָפ קאָזאָק.

[27] **שבת מברכים אייר פר' שמיני.** התועדות כרגיל, אד"ש קדש, היו 4 שיחות ומאמר.

שיחה א. בהמשך לענין יצי"מ, היא פעולה נמשכת, וענין המחדש בטובו זהו ביאור ע"ז.

שיחה ב. בענין ההפטרה מה שייכותה לער"ח, וביאור בחילוק. ההפרש בין שאול (ויהונתן) לדוד.

מאמר ד"ה ויאמר לו יהונתן מחר חדש. התוכן מענין אלקות בפשיטות וכו' ולהיפך, פעולת הצמצום. ערך כ3/4 שעה.

שיחה ג. מענין הפר' שמיני. ביאור על התוס' דיומא בענין מעלתו של יום השמיני שנטל עשר עטרות.

שיחה ד. על פרקי אבות, משנה ר"ג אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל תעשר מן האומדות.

חודש אייר

* **יום ש"ק פר' אחו"ק, י"ג אייר** (יא"צ אחיו של אד"ש. ער"פ שני) היו כמה שיחות.

שיחה א. מענין בני אהרן בקרבנתם לפני ה', וכן המשך כל השיחות. בענין המשניות שאומרים ביא"צ, שמסתיימים בטהור, וקישור הענין לזה

(* השיחות יצאו. גם המאמר.

שמירת שבת וע"ז, ואיך כל ענין דקדושה יש קשר בין הסיום להתחלה, כמו ספה"ע, ור' זירא צם מאה תעניתא, ומובן שעדיין אח"כ נשאר אצלו גם תלמוד בבלי, ולהסביר איך כאן רואים קישור הענינים ואיך הסיום מדריגה גבוהה יותר מההתחלה, כי ההתחלה זה בירור קליפ"נ והסיום בירור ג' קליפות הטמאות.

שיחה ב. ה' מענין ואולך אותכם קוממיות, ב' קומות. ביאור בארוכה בפלוגת ר"מ ור' יהודה אם יהי' ב' קומות כקומת אדם הראשון או רק קומה אחת כהיכל וכתליו וביאור ארוך בזה.

המאמר הנ"ל.

שיחה ג. ביאור על המשנה בפרק ה', ר' יהודא אומר הוי עז כו' עז פנים כו' יהי' רצון כו' וביאור בכמה דברים קטנים בזה, וקישור עם המשנה שעמד עלי' שבוע שעבר, ועדיין נשאר לסיימה בהתוועדות הבאה. לסוף התוועדות אמר: הגם שהביאור על "יהי' רצון" כו' יהי' בפעם הבא, אבל ה"יהי' רצון" יכול להיות כעת, ואמר בקול כל המשנה וכלם אנו אמן.

חודש סיון

ש"פ במדבר, עחגה"ש. התוועדות כרגיל משעה 1:30 עד 4 לערך. היו כמה שיחות ומאמר קצר.

המאמר ד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע. תוכנו ה' מהמאמר ד"ה הנ"ל בספה"מ תרכ"ט בענין ההפרש בין פרשה ראשונה דק"ש שתורה קדמה, לפרשה שני' שקדם מצוות.

שיחה א. היתה מענין הפקדים, מה פעולתו ומה חשיבותו, ותירץ באריכות שהמנין ה' בשוה, להורות על נקודת היהדות. והכוונה היתה להודיע חביבותם. הכוונה לגלות אצלם את נקודת היהדות שיבוא

שמתחיל "שלש" בכל משנה. וכן בענין פסח שני. הענין דעפר תשוב בדוגמת בע"ת שזהו גם פסח שני. ה' השיחה במשנה ר' חנניא בן עקשי' אומר רצה הקב"ה כו'. הוסבר כמה דיוקים בזה, ולמסקנא ענין לזכות הכוונה זיכוך ובירור.

*** יום ש"ק פר' אמור, כ' אייר.** התוועדות משעה

1:330 עד 3:30

היו שלש שיחות ושיחה כעין מאמר.

שיחה א. דיבר בעיקר בענין אמור ואמרת – להזהיר גדולים על הקטנים. ענינו בכללות, "ולהזהיר" מלשון זהירות ובהירות שע"י שהגדו' מפיל עצמו לקטן, ניתוסף אצלו.

שיחה שני' ה' איך שהענין בפרטיות אצל האדם עצמו, גדלות שלו זה בחי' המוחין, וקטנות זה הפועל, וצריך להזהיר גדולים (המוחין) על הקטנים ועד העקב. וכהווארט "אַ חסידישע פּייטע".

שיחה ג' ה' המאמר עה"פ ולאחותו הבחולה הקרובה אליו כו', מהזהר: מי זה בא מאדום חמוץ בגדים כו'.

שיחה ד' ה' ביאור על משנה "בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה" כו' בפרק ד'. וכמה דיוקים בזה (ועדיין לא תורץ הכל, ואמר: כמו שיבוא להלן. אבל סיים באמצע).

*** ש"ק פר' בהוב"ח, מבה"ח סיון.** התוועדות כרגיל

משעה 1:30 עד שעה 4 לערך.

היו ג' שיחות ומאמר, המאמר ד"ה רפאני ה' וארפא. תוכנו מאדמו"ר הצ"צ ביכל כת"י. תוכנו מענין מקור מים חיים למטה ושנמחקים ע"י הגידים או מנהר פרת והולך לים וחוזר, ובדוגמת הענין למעלה אתה ה' לבדיך כו'.

שיחה א. ה' ע"פ בהר בסיומה שמזהיר על

(* השיחות יצאו גם המאמר.

(* המאמר יצא.

לגילוי ולפעול המחדו"מ.

שיחה ב. בעד מה הי' צריך את אהרן לימנות, מילא משה הרי הוא הנשיא שמוכרח לתת ולהשפיע חיות גם לפושעים. ותיירץ באריכות שיש שני אופני עבודה: "שמייסען די פערד זיי זאָלן וויסען אַז זיי זיינער פערד, או שמייסען די פערד זיי זאָלן ווערן אויס פערד". עבודה מצד הגוף ונה"ב, ועבודה מצד הנפה"א. וביאר שזה גם ההפרש בין משה ואהרן, משה המשכה אהרן העלאה. דבר אח"כ בקצרה בענין נשואין (היו אז ג' חתנים) שזה גם ענין שבועות חתונת הקב"ה עם ישראל. (אח"כ המאמר הנ"ל).

שיחה ג. מענין המשנה בפרקי אבות פרק ו' גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות שהמלכות נתנה כו'. ודייק בזה כמה דיוקים: א. מה שייך לשון קנין בכהונה, ואפי' במלכות (כהסיפור עם אחד שבא לרייץ נ"ע וספר שחלם שיהי' רבי, ושלאחרי ג' פעמים אמר לו שיגיד לו שיבוא בחלום לחסידים). וגם מה שייך להעריך תורה לכהונה ומלכות. וביאר באריכות שכאן הכוונה, שיש ג' מדריגות בתורה, תורה בבחי' תורה (יש עוד מדריגה גבוהה יותר והיא במ"ת) ובבחי' כהונה ובבחי' מלכות.

שיחה ד. סיום על מסכת סוטה וביאור בדברי הג': אמר ר' יוסף לתנא לא תיתני ענוה דאיכא אנא, שלכאורה נמצא חולק על המשנה, וגם אם גורס אחרת הי' צריך לומר "סמי מכאן". וביאר באריכות שכוונתו היתה רק שאותו התנא שחוזר דברי ר' יוסף שלא ידרוש כך ברבים כי "חכמים הזהירו בדבריכם", וע"ז אמר לו שהם אומרים דאיכא אנא, וממילא לא יקבלו דבר המשנה כדברי אמת.

מוצ"ש, חג השבועות שעה 3 לפנות בוקר. ירד

אד"ש ואמר מאמר.

המאמר ד"ה ואהי' אצלו אמון וכו', תוכנו ממאמר אדמוה"ז בענין ההפרש בין תו"מ שמצוות מוגבלים בזמן ומקום, משא"כ תורה הרי והגית בו יומם ולילה.

יום ב'. יום ב' דחג השבועות שעה 8 לפני

שקיה"ח. נטלו ידים לסעודה, ואד"ש ירד. ההתנוועדות ערכה עד שעה 2:30 לערך, היו הרבה שיחות ומאמר.

המאמר ד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר. תוכנו ירדת התורה ממדריגה למדריגה, ואהי' אצלו אמון, כתר. שעשועים יום יום, חו"ב. משחקים לפניו, ז"א. תבל ארצו, מלכות.

שיחה א. הפתגם שמרוב טרדה לא לשכוח על העיקר בחתונה. וביאר הענין דשבועות שני חתונות, נשואין הקב"ה עם ישראל, וישראל עם התורה. המשל במדרש מאחד שהי' לו בת יחידה ונשאה לאחר וגר אתם. כך התורה בת יחידה ונשאה לישראל וגר אתם שע"י התורה מתקשרים עם הקב"ה. וזהו הדיוק בזה, ישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה.

שיחה ב. המשך לפתגם הנ"ל וביאור לכאורה איך זה שייך. ויובן עפ"י תורת הבעש"ט עה"פ תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו, תפילתו יביא שלפני ה' ישפוך שיחו. המשל ממלך שנתן רשות לכל בני המדינה לבוא לפניו, ויכולים לקחת דבר מההיכל, שכל הנכנס כבר בהיכל ראשון נכלל לגמרי ולא יוכל לשלוט על עצמו, ורק העני יוכל לגשת למלך עצמו.

שיחה ג. בענין רבות מחשבות בלב איש דאגות העשיר. שרבו מאד וכו'. וביאור במעלת שבועות שנפסק הדין שאסור לצום אפי' תענית חלום כדי להראות שנוח ומקובל החג.

שיחה ד. המשך ביאור בענין תענית חלום ומה ענין דחלום ברוחניות שמחליט בתפלה, ואח"כ עובר, וזה "היינו כחולמים" שאח"כ נראה שכעת אנו בחלום.

שיחה ה. בענין משכני אחרין נרוצה ענין הריצה לדבר מצוה וביאור בענין שמשא אכולא עלמא נייחא, שבכל טפת מים רואים את השמש כמו שבים הגדול. וברוחניות, שאפי' מנשימה אפשר לראות גדלות הוי' כמו מהשמים ומזלות וכו', אלא שכאן זה רק

סיון תש"ד, שסיפר אז מה ששמע פעם בטיולו עם אביו רנ"ע שחזר תורת הבעש"ט עה"פ ושנתם לבניך, וספר לו שאדמוה"ז חזר לתלמידיו והרבה מהם התעלפו, וסיים לא מפחד יום המיתה ולא מחשיקה לתחה"מ אלא כי אדמוה"ז עצם, וכשרואין עצם מתעלפים. התורה היא: "ושנתם" משלון שנון, "לבניך" לאלו שמבינים, "ודברת במ" זאָלסט אַרין ריידען אין זיי, "בשבתך בביתך" זה נוגע לבירורי עצמו "ובלכתך בדרך" לברור הזולת וחלקו בעולם "ובשכבך" ליום המיתה "ובקומך" לתחה"מ. ע"כ וביאר אד"ש ששייכות הספור ליום זה - סיום תשלומי החג שלא להסתפק לבד ללמוד אלא דוקא עם הזולת.

שיחה ב. בהמשך להנ"ל, וביאר שלכאורה מה שהרנ"ע אמר אז ג"כ שעצרת יש לו שבעה ימים זה סותר עם ההוספות לתורה אור המבואר שם מעלת שבועות שהיא אחדות, ולכן היא יום אחד, משא"כ שאר החגים. וביאר סוגית הג' מנין לעצרת שיש לו תשלומין, מפסח וסוכות. שיש (התורה) (שבועות) מצ"ע והיא בריח התיכון, קו האמצעי שאין בו שנויים למטה או למעלה ולכן היא יום אחד, ורק מצד שיוורדת לברר גם חסד וגבורה - פסח ובסוכות - לכן היא ג"כ באה בשבעה ימים.

אח"כ הי' שיחה לומר לחתנים לחיים. ואח"כ הי' שיחה ארוכה ביאור על הרש"י בפ' בהעלותך בענין הטבה והדלקה.

ש"פ בהעלותך תשכ"ד. התוועדות כרגיל (כנראה בגלל האורחים מאנגלי' שחזרו (ר' זלמן יפה)) עד שעה 4 לערך. היו 4 שיחות ומאמר. המאמר הי' כעין שיחה עה"פ בהעלותך. תוכנו:

שיחה א. היתה מענין עבודת אהרן - הדלקת הנרות, ועבודת משה - עשיית המנורה. ובארוכה, שמנורה ענינה התורה, וכדוגמתה יש בתורה הכלי והאור, כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור, בחי' המצוה שבתורה, ובחי' האור שבתורה בארוכה. הסביר הענין ובקצרה זה שאפשר להיות למדן וכו' אבל הכל בחי'

שמרימים עיניהם ורואים כבר גדלות הוי', משא"כ בנשימה צריך התבוננות.

שיחה ו. ביאור בפרקי אבות עה"מ יהי רצון מלפניך ה' אלקינו וכו'. מה הקישור למשנה שלפני, ומה הפי' חלקנו, ועוד כמה דיוקים. וביאור ארוך בענין ג' ענינים שבתורה בחי' ירושה בחי' מתנה ובחינה הבאה ע"י יגיעה. וזהו אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו. וביאור ארוך בענין גורל, ומדוע הי' צריך להיות חלוקת הארץ עפ"י הגורל דווקא.

(המאמר הנ"ל)

שיחה ז. ביאור בשיחת הרי"ף נ"ע בחגה"ש תש"ד שהנשיאים מנהגם לספר ספור ולומר תורה מהבעש"ט. ואמר שהענדל לא הבין מאמר הצ"צ ואברהם ירמ"ס כן הבין. וביאר אד"ש בעד מה הי' צריך לומר זה, וכן סיפר הסיפור שספר הרי"ף נ"ע, והוא: שהבעש"ט קבץ פעם נשים וטף ואמר להם אשרי תבחר ותקרב גו' אשרי גו' אמן יהא שמ"י רבה שבזה כלם שוים.

כן הי' שיחה ארוכה וביאור בדברי המכלתין מחלוקת ר' ישמעאל ור' עקיבא אם ישראל עונין על הן הן ועל לאו לאו, או שגם על לאו ענו הן. וביאור ארוך בזה. שאותו ההן לא שוה להן השני. וההפרש בין ר' ישמעאל ור' עקיבא. כן הי' ביאור בשו"ע אדמוה"ז ס' רמ"ג שמבאר הענין דאמירה לעכו"ם שבות ומביא שם שני הטעמים. וביאר אד"ש מה מוסיף טעם אחד על השני והנ"מ לדינא.

ש"פ נשא י"ב סיון. הי' התוועדות כרגיל משעה 1:30 עד שעה 4 לערך. היו 4 שיחות ומאמר קצר.

המאמר ד"ה ואהי' אצלו אמון. תוכנו בהתחלה אותו התוכן ממאמר דליל א' דחגה"ש, וגם המאמר אדמוה"ז (נדפס בהנחות הר"פ ד"ה אל יתהלל) מביכל כתי" עם הגהות כתי"ק הצ"צ.

שיחה א. מהשיחה של כ"ק אדמו"ר זצ"ל מי"ב

חשך אצלו, ולהאיר זה ע"י עבודת התפלה שזהו בחי' אהרן שבכל אחד.

שיחה ב. המשיך בהנ"ל, ובענין שרגא בטיהרא מאי אהני שהכוונה לכולם אבל לעצמו הוא פועל והיתרון הוא בזה שזה עבודתו וכנפסק בג' אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבריו, וזה ההפרש בין חב"ד לפולין שהם סומכים על הרבי משא"כ חב"ד לעבוד לבד. והגם שבודאי אם יסמכו על הרבי יהי' יותר, אבל כנ"ל אדם רוצה כו'. ובארוכה הסביר בענין העמי-ארצים שמקיימים מצות. והגית בו כו' רק פסוק אחד שחרית ופסוק אחד ערבית. ולכאורה איך זה, יש ע"ז שתי תרוצים, א. שנשמתו לא חסרה לבושים, ב. כמ"ש בזהר על ר' אלעזר בן דורדיא שלבושיו באו מיוחנן כהן גדול שנעשה צדוקי, וממילא נלקחו כל לבושו. ולכאורה הם הפכים, אלא יש שני בחי' עם הארצים, א. שמכתחילה כך הי'. ב. שיכל ללמוד בקטנותו ולא רצה.

שיחה ג. הי' הספור שסיפר אדמו"ר זצ"ל מהמהר"ש שספר לכמה חסידים כמה ספורים ביום מלאת לרש"ב יב שנה. שגמר המשניות בע"פ. הספור עם אדה"ז שיצא מאוחר לברית מילה של בנו ר' משה ונתן שלום לר' בצלאל, והחסידים לא ידעו מי זה, ועד שבקשוהו לגלות נעלם עד לבסוף סיפר אדה"ז שהוא בקי בש"ס בבלי ירושלמי תוספתא ספרא ספרי רמב"ם.

(השיחה היתה כנראה בגלל הברית מילה לנכדו של זלמן יפה שאד"ש מקרבו מאד)

שיחה ד. הי' מענין על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, ענין שמטלטלים מדרך לדרך, ואפי' שנמצאים באמצע הדרך שיש חסידים שקשה בגשמיות, וממילא מחליש סדר הלימוד וכו', אומרים ע"ז על פי ה' יסעו, דער זעלבער אויבערשטער, ואם הוא מתרין עצמו סימן שחסר לו עוד גם כשהי' בביתו, שגם אז לא הי' על פי ה', וכשהי' בדרך והי' על פי ה' אז לכשיחזור וועט ער זען אַ ליכטיגע שטוב וכו'. הגם

שזה נראה אותו הבית וכו'.

ש"פ שלח, ש"מ תמוז התועדות כרגיל, היו 4 שיחות ומאמר.

המאמר ד"ה אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי כו' קשה, מדוע מכפיל אני ה'? מדוע מכפיל למען תזכרו? ומדוע זה זכרון לכל המצוות? מיוסד על מאמר בביכלאך הנ"ל ד"ה הנ"ל.

תוכן המאמר מענין סוכ"ע וממכ"ע, וענין הציצית כלול משניהם טלית מקיף צצית פנימי.

שיחה א. הי' מענין השבת, ענינו ויכלו השמים כל עניני ששת הימים הם עומדים בבחי' כליון לה'. עבודה מלמטלמ"ע, ועי"ז פועלים כליון מלשון תענוג, שממשיכים מתענוג העצמי עד למטה מטה גם באכו"ש הגשמיים. וישנו – השבת בכמה בחינות. עבודת האדם בכל יום. בשעת הלמוד זהו בחי' שבת ובשעת עבודת במו"מ זהו חול. כן בנפש: נקודת הנפש זהו בחי' שבת והתפשטות הנפש בחי' חול. כי שבת ענינו רה"י. ליחידו של עולם. וזהו נקודת הנפש שנשארת שלימה כל פעם, ולכן קל שבקלים מוס"נ על קדה"ש כמ"ש בתניא. ולכן נקרא שבת. כן – שזה נלקח – ברועים, רעיא מהימנא בחי' שבת משא"כ שאר הרועים. והוא כי כמ"ש בתניא בחי' משה שבכל אחד נשארת שלימה ולכן יהי' מי שיהי' יכול להגיע ליראה.

שיחה ב. המשך בהנ"ל ויבואר (ספרי ?) הענין שכתוב במרגלים שחזרו ומצאו את ישראל עוסקים בלימוד הל' חלה וערלה ואמרו להם אינכם נכנסים והנכם עוסקים בזה, וביאור ארוך בעד מה היו צריכים להוסיף והנכם עוסקים בחלה וערלה, וביאור ארוך שדווקא זה גרם הבכי'.

שיחה ג... [חלק זה לא נרשם. המו"ל.]

חודש תמוז

ש"פ קרח, ג' תמוז. התוועדות כרגיל (בעיקר מפני הרב גוטניק מאוסטרליה שבקש את אד"ש להתועד) ההתוועדות ארכה עד שעה 4 לערך היו ג' שיחות ומאמר כעין שיחה.

שיחה א. בענין ג' תמוז התחלת הגאולה די"ב תמוז, ענין כימי צאתך מאר"מ, ובענין יהי ה' אלקינו כו' שאמר אדמו"ר נבג"ם זי"ע בג' תמוז.

שיחה ב. בענין טענות קורח על טלית ומזוזה, וביאור דלכאורה מזוזה ניתנה אח"כ כי הרי פר' שמע ה' אח"כ. ובענין סדר הטענות שקודם טלית ואח"כ מזוזה וקשור אחד בשני.

שיחה ג. מאמר כעין שיחה עה"פ יהי ה' אלקינו עמנו כו'.

שיחה ד. מענין סיום הפ' והתחלת הפרשה השני', בענין להריח חלבו, וראי' לשו"ע אדמה"ז הל' פסח מהספרי, וביאור בתניא בענין ק"ש שצוה משה לדור הנכנס לארץ, וביאור מדוע מאריך שם בלשון. ובענין חוקה שאפ"י אז לפני 50 שנה או פחות לא נהגו כך אבל כעת אומר זה נשיא הדור וזה הוראת שעה, ה' אריכות הדבור בזה.

יום ב' לילה י"ב תמוז (אור ליי"ג). התוועדות משעה 9:15 עד 2:45 לערך.

היו הרבה שיחות ומאמר. המאמר ד"ה השם נפשנו בחיים (עה"פ מפרק פ"ה) תוכנו בענין ההפרש בין נעוץ סופן בתחילתן לסוף מעשה במחשבה תחלה, שהדיוק סוף מעשה מגיע למקום גבוה יותר ממחשבה, ושזהו בגשמיות איך שמתקבל אצל המקבל, כמו בהשפעה לעני או בהשפעת שכל, בענין השם גו' נפשנו עצם החיים והשם כו' מדריגה גבוהה יותר.

שיחה א... [חלק זה לא נרשם. המו"ל.]

ש"פ בלק, י"ז תמוז. התוועדות משעה 1:30 עד

שעה 7 לערך, התוועדות למעלה מדרך הרגיל. אד"ש ה' בשמחה, בעיקר נסב השיחות על ענין י"ב תמוז שעוד נמצאים על ההר, ובענין י"ז תמוז נדחה.

ה' מאמר כעין שיחה עה"פ מה טובו אהליך יעקב גו'. תוכנו ממאמר תר"מ (מהר"ש) מש"פ בלק. בענין סוכ"ע וממכ"ע אהלים לשון רבים, יעקב איש תם, שלם, שקשר שניהם יחד.

שיחה א. ה' שגם כעת אדמו"ר בעל השמחה אומר פרקו בתהלים. ביאור בענין צדיקים ילכו מחיל אל חיל גם בעה"ב, ואריכות ביאור עה"פ רצית ה' ארצין שמת שבות יעקב. הביא המדרש ע"ז, וביאור ההפרש בין זמן שביהמ"ק ה' קיים שע"י הענינים בגשמיות נעשו הענינים ברוחניות, משא"כ כעת ע"י תפלה שהיא במקום קרבנות. וכן ענין תרומות ומעשרות בעבודת האדם.

שיחה ב. מענין שיחת אדמו"ר בעל השמחה בתש"ב. שיי"ב תמוז איז "מיי"ן טאָג". וביאור שהוא בעה"ב על היום, ואפ"י אצל עכו"ם ועמלק יש ענין שמזלו גובר ביום הולדת, וביאור במאמר שחזר אז אדמו"ר מאביו בתרע"ט בענין אין התורה נקנית אלא במס"נ, וביאור בענין קנין שלא משתנה עצם הדבר.

שיחה ג. בענין שהפ' נקראית ע"ש קרח, וביאור בענין לפני בעל צפון שלכאורה אסור לתת סימן ולהזכיר שם ע"ז. וביאור בדברי רבותינו בעלי תוס' ובדברי היראים שמחלק ומבאר דין ע"ז הכתובה בתורה, שממילא "ודאי נתבטלה". וביאור בזה, שע"י שנכתב בתורה מחליש את כח הע"ז וממילא כשמזכירים שמה מבטלים.

שיחה ד. המאמר הנ"ל.

שיחה ה. המשך למאמר, וביאור בדברי המאמר שאמר בי"ב תמוז בענין נעוץ סופן בתחלתן, וסוף מעשה במחשבה תחלה.

שיחה ו. בענין י"ז תמוז נדחה שממילא ידחה לגמרי, והגם שזה באי"ע אבל דמיון יש לזה. וביאור

ד"ה קודש ישראל לה' ראשית תבואתם וגו' (מההפטורה) תוכנו הי' שראשית תבואה – מדריגה יותר גבוהה מקודש – בחי' חכמה, ומגיעים לזה ע"י הגלות דוקא, בדוגמת ענין הזריעה שבא דוקא ע"י רקבון הגרעיון, וכן ירידת הנשמה שכ"ז צורך עליו ולמדריגה גבוהה יותר.

שיחה א... [חלק זה לא נרשם. המו"ל].

חודש מנחם-אב

ש"פ דברים, תשעה באב. (נדחה ליום א). הי' התוועדות כרגיל משעה 1:30 עד שעה 4 לערך (הגם שמקודם לא התכוננו לזה) היו ארבע שיחות ומאמר. המאמר ד"ה ציון במשפט תפדה וגו'. אמר שהתוכן מהמאמר ד"ה הנ"ל משנת תרע"ד, שג"כ הי' הקביעות כשנה זו. ואמר הרנ"ע המאמר, ואמר אד"ש שהמאמר דבר בענין אור וביטול היש לאין שזהו היפך הגלות, החושך והמציאות של העולם. תוכן המאמר מדבר מענין ארבעה מדריגות באור, ג' מדריגות בכלי.

לפני המאמר התחיל אד"ש בשיחה, ואמר שהי' פעם שהרנ"ע אמר מאמר בפורים בענין קץ שם לחושך, וע"י נתבטלו הקליפות כי בכח מאמר חסידות לבטל הקליפה אפי' בעצם תוקפה. וע"כ יגיד כעת מאמר. ואפי' שיש ענין שננס על גבי ענק, אבל צריך להיות בטוח שהוא עומד על גבו, ולכן יותר טוב שיחזור מאמר הרנ"ע עצמו, שאז זה בטוח (ופתאום באמצע התחיל בנגון מאמר ציון וגו').

בס"ד. שיחות משבת תשעה באב תשכ"ד

– קיצור ותוכן השיחות –

כפי שרשם סב הכלה הר"ש הלוי הבר בשעתו מאמר ד"ה ציון במשפט תפדה. מהמשך רע"ד. המבאר ג' דרגות בכלי, ד' דרגות באור, ענין אין ואפס.

לכאורה מה מרויחים בזה שדוחים, הרי יצטרכו לצום אח"כ. אלא בענין מגלגלים זכות ע"י יומא זכאין, שאז מצטבר שני ענינים יחד, ואור העולה על כלנה. משא"כ כשדוחים אז נחלש.

שיחה ז. בענין בלק ובלעם שהפ' נקראת בלק, ובלק הי' יותר גרוע מבלעם, שהרי אמר שיכבדו, אלא בגלל הניצוץ שישנו. וביאור בענין פר' קרח מענין בניו שכתוב ובני קרח לא מתו, שלכאורה הרי זה שלא מתו אי"ז מטעם שהם בני קרח, אדרבה. וביאור בענין קרח פקח הי', וראה ברוה"ק, והביאור ע"ז שרצה להביא את הלעתיד שיבוא כעת, ומפני שנתעכב ענין של פני' עצמות הרס הכל. וביאור בעבודה בשני קוים. סו"מ. בענין הפני'. ועש"ט בענין בני קרח שנתבצר להם מקום אפי' בגיהנם לעשות תשובה.

שיחה ח. בענין כהן לוי ישראל לאחרי החרבן, וכהן לוי וישראל שבכל אחד. אח"כ אמר לכהן כו' שיחלקו משקה. (כהן) הי' גוטניק (לוי) זלמן לוי (ישראל) חנוך גליצנשטיין. כן אמר אד"ש לגמור את כל המשקה מהכלים והתיר את הגזירה לכעת.

שיחה ט. מענין פר' פינחס שקוראים כבר השבת, המדובר שם בענין שכר פינחס, שזהו היום לקבל שכר. ג"כ יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט כו'.

שיחה י. פאָר די רוסישע אידן, שהם הייפט מחותנים בענין הגאולה. ואין הפי' רוסישע אידן שרוסי' בעה"ב עליהם, אלא שרצון העליון שלע"ע יהיו במדינה ההיא. ושכאן נחליט שיוצאים מהגלות ממילא יפעול עליהם.

שיחה יא. שיחה לנשים בענין רני ושמחי בת ציון, בת – קב"ע (הי' אריכות הדיבור בזה).

שיחה יב. ?

בהתוועדות זו אד"ש קדש, וכנ"ל שאד"ש הי' גם בשמחה רבה, וממילא הי' כך גם אצל כל הקהל.

ש"פ פנחס ש"מ מנ"א. הי' התוועדות כרגיל עד שעה 4:30 לערך, היו כמה שיחות ומאמר. המאמר

זה אבילות בפרהסיא, וחולק ולומד שאם רגיל שכן ישב. ואמר אד"ש שאפ"ל שגם המג"א לא חולק בזה, וכוונתו ג"כ כשלא רגיל. הביא דעת אחרון שמתרץ היות וכולם אבלים אין דין של אבילות בפרהסיא. ואמר אד"ש שאי"ז נכון, היות ובשו"ע עצמו יש כמה ענינים מצד אבילות בפרהסיא. הביא פס"ד אביו שאסר לאחד ללכת "שטעק שיך" בשבת זה, שלא יראה כאבילות. ואמר שמצאנו מאדמו"רים שאמרו מאמר בשבת זה, וזה שמחה לא רק למעלה אלא גם למטה, היות וזה בא בהבנה והשגה. והגם שלא מתוועדים כל שבת, אבל היות ויש אומרים שגדולה הכנס"א יותר מקבלת פני שכינה, ואפי' לקבלת פני רבו מצאנו שמותר ללכת בת"ב במים עד צוארו, ומכ"ש להכנס"א. והגם שלא אוכלים בגלל הכנס"א, ע"ז הביא הספור עם אדמו"ר זצוקללה"ה שהי' באטוואצק אצל איזה גוטער איד, וההוא הגיש כבוד. הרבי לא אכל, והסביר אז הפי' גדולה הכנס"א כו' כי בקבלת פני השכינה נאמר ולא יראו את פני ריקם, משא"כ הכנס"א אפ"ל גם בלי כבוד. (צוה שיתנו להם לעקאח).

שיחה ג. התחיל מענין המלשינות של המתנגדים שהחסידיים אוכלים ושותים ושמחים בת"ב, ולא ספרו דהוה ת"ב שחל בשבת, הביא פס"ד הרמב"ם איך יהי' הסדר כשיבוא המשיח, ועמד בעיקר על פס"ד בסוף הל' מלכים, שיקום אחד משבט דוד, והסביר אד"ש שזה לא מספיק, כי הרי אין יוחסין וכו', לכן מוסיף הוגה בתורה. הגיון ענינו עיון, לא שלומד אפי' ע"מ להיות רב כמ"ש בג' ע"ז. ועוד יותר עוסק במצוות, הל' עסק כפי' מו"ח אדמו"ר שאין לו אשה אין לו משפחה הוא שקוע בעסק. וזה עדיין לא מספיק, אלא יהי' כדוד אביו שענינו תשובה. ולא על חטא, אלא כשמתבונן שנשמתו חצובה מתחת כסה"כ, וירדה פלאים וכו'. ענין ורוח תשוב אל האלקים כו'. וזה עדיין לא סימן כלפי חוץ, ע"ז אומר ויכוף את כל ישראל לעבדו, שייך גם כפי'ה בדברים, הי' ע"ז הרמב"ם ביאור ארוך ודבר הרבה בענין זה.

שיחה א. הי' מענין השבת שבא בגילוי אז כל העבודה מששת ימי החול. עבודת ימי החול היא להביא כל דבר לתכליתו שלכך נברא, ולגלות שיש מנהיג לבירה זו והוא בורא עולם ובכל רגע וכו', ובשבת בא בגילוי. וזהו ויכלו השמים שמעמיד את השמים וארץ במעמד שהם עצמם מודים שיש מנהיג וכו'. נתוספה עבודה בששת יה"ח של בין המצרים שעושים כמה ענינים בכדי להזכר על החרבן, שוודאי אי"ז רק שיזכרו אלא כפי הכתוב "את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם". תכלית בריאת האדם – ענין תו"מ. וכן גם כאן, עיקר הכוונה שע"י זה יזכרו בסיבת הגלות ובסיבת חרבן ביה"ק שהי' בגלל החטאים, וכמו שאומרים "ומפני חטאינו כו'", וממילא יוסיף חיזוק בקיום התו"מ להפחית עד להוריד את סיבת הגלות. ומכאן תשובה לאומרים על כמה ענינים שהם אתחלתא דגאולה, עכ"פ הנה ההוכחה היא אם עי"ז ניתוסף חיזוק בקיום התו"מ. אבל אם להיפך משתמשים בזה לומר כחי ועוצם ידי, שזה אסור מהתורה, ולכמה דעות הרי זה גם לאו, א"כ וודאי שאין זה אתחלתא דגאולה אפי'. והגילוי מהעבודה זה בשבתות של ביהמ"צ, ובפרט שבת חזון, ובפרט שבת שחל בו ת"ב. הביא פתגם הברדצ'בער שבת חזון מל' ראי' שמראים לאדם את ביהמ"ק השלישי. בכל שבת שמאיר משבת חזון, ומכ"ש שבת חזון עצמו. והמשל ע"ז מן מלך שעשה לו אביו בגד יקר, ומפני מעשה שובבות קרעו. וכן פעם שני' בזע פורפירא דילי, ופעם שלישית עשה לו אביו בגד יקר, ובכל פעם מראה לו ואומר שיתנו לו באם ישנה מנהגו. והנמשל מובן על ג' ביהמ"ק על שתים שחרבו ועל השלישי שמראים לאדם.

שיחה שני'. התחיל שיש כמה דעות בשו"ע בענין שבת שחל בו תשעה באב, ופוסק שם לעשות סעודה כסעודת שלמה בשעתו. אגב אמר שמצאנו רק פעמיים כך: א. בפועלים בהשוכר בב"מ. וב' כאן. המג"א מוסיף שם ומגדיר שאעפ"כ ישב בדאגה, ואל ישב בקבוצת מרעים. קושית הבכור שור היתכן? הרי

באריכות ההפרש בין תוספתא לברייתא, שתופסתא מלשון הוספה למשנה, ונאמרה בבית מדרשו של רבינו הקדוש בארץ ישראל, וברייתא נאמרה מחוץ למדרשו של רבי, ועפ"י רוב בחו"ל. וביאור ארך שבבבל לא היו משתמשים באבנים ולא היו רגילים בזה, ע"כ לא הי' לשיריים אצלם חשיבות, משא"כ אר"י. וראי' מרש"י שאומר על דור ההפלגה שמצאו בקעה, וכתוב ותהי להם הלבנה לאבן כי לא הי' שם אבנים. וביאור עפ"י פ"י אדמוה"ז ההפרש בין אבן ללבן, שאבן בידי שמים נברא, משא"כ לבנה. וזהו כי בבבל זה ע"י עבודה משא"כ אר"י, (ולכן חד מינן כתרי מינייהו כי זה ע"י עבודה) על שאלה א. תירץ אד"ש בשיחה שני' באריכות שאחרי הסבר רש"י הרי נהי' הענין טוב. וביאר באריכות הפי' שהי' להם בהמות וצריכים מרעה טוב, שקיימו הדין לתת לבהמות קודם שהם יאכלו, ואדרבה זה ענין של צדיקים שממונם חביב עליהם מגופם, היות ואין פושטין ידיהם בגזל. ופי' בזה הלשון שאפי' דבר הגזול כבר (ע"י אחר). ועוד יותר כמו פחות משו"פ, שבדיעבד אין ע"ז איסור גזילה, וכדיוק הל' בשו"ע אדמוה"ז שאסור **לכתחילה** וממילא זה ענין של טוב וקפידה על ענין הדרך. הובא סיום המהר"ש על ב"ק, והשאלה בענין לוחות שהקב"ה אמר למשה פסל-לך שלכאורה הרי הדין כך במסתתי אבנים. ות"י ע"ז שהיו סנפירים, וע"כ לא שייך הדין. שאלת הרשב"ץ הרי לגבי הקב"ה הכל שוה. ות"י המהר"ש שנותן כמו ששמים למטה. והראי' שיש פסולת ולמעלה לא שייך פסולת. שאל אד"ש שכל השאלה מלכתחילה מפרכת, הרי הדין שכשעובדים אצל בעה"ב שייך לבעה"ב ולכן צריך ציווי מיותר, ולבסוף תירץ אד"ש דהרי זה כקרבתות צבור ששייך לציבור כולו, וממילא השאלה היא אם זה שייך לישראל או למשה, ולא השאלה בין הקב"ה למשה.

כן היתה שיחה ארוכה על ענין המקוה ופי' המשנה מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר כו', הפי' בזה שמקוה ענינה גבוה יותר מענין טומאה וטהרה בכלל.

שיחה ד. מענין מאמר שמבטל גם קליפה כשהוא בעצם תוקפה, כסיפור עם הרנ"ע בפורים בענין קץ שם לחושך, וכן בת"ב כשאומרים מאמר הרי זה מבטל הגלות והחשך (ענין ננס על גבי ענק) ומיד התחיל במאמר ד"ה הנ"ל ומיד בפתחתו אמר שהמאמר מדבר בענין אור וביטול היש, היות וזה שבירת הגלות שהוא חשך ומציאות.

אח"כ הי' שיחה בענין פר' ואתחנן.

התועדות כ' מנ"א. אד"ש ירד בשעה 9:25 ונמשך ההתועדות עד שעה 1:20 לערך התועדות זו היתה שונה מההתועדות דכ' אב כל שנה מפני השיחות שנאמרו בה.

היו כ-7 שיחות, מהם ארוכות ומהם קצרות. (וארשום רק בקצור היות ויש סרט)

שיחה א. התחיל אד"ש ואמר: כן היא בכל התועדות כזו שמתחילים בסיום, ואמר הסיום על מסכת ב"ק בקיצור. יצא שם ג' שאלות: א. מדוע מסיימת הגמ' בדבר לא טוב. מה שזה כבר מובא במהרש"א ובמהר"ם שי"ף, ועונה המהרש"א שרש"י לכן מסיים במלת טוב, ואמר אד"ש שאי"ז לכאורה תירץ מספיק על הג'. וב. מדוע ת"ר מסתתי אבנים שהג' מביאה היא מביאה על סיום המשנה בדין שפועל עובד אצל בעה"ב, (וא"א לומר שהכוונה לומר שמסתתי אבנים הרי אלו של פועל גם כשעובד אצל בעה"ב - דהרי לא מובא כך בשום פוסק). ג. שבתוספתא מובא על דין מסתתי אבנים שתלוי בקפידת בעה"ב וכאן בג' זה בפשיטות. כן ביאר אד"ש שלכאורה סותרת הג' עצמה בזה שקודם אומרת שתלוי בקפידת בעה"ב ולבסוף מסיימת שתלוי בקפידת העיר. וביאר אד"ש שיש ג' אופנים: א. כמו אבנים דבר שלא חשוב כלל וע"כ תמיד הרי אלו של פועל. ב. דבר חשוב יותר כמו שיריים של עצים, ובעיר אין מנהג קבוע אזי תלוי בדיעת בעה"ב. ג. כשיש מנהג קבוע בעיר אזי בטלה דעתו לעיר. עפ"י זה ביאר אד"ש (בסוף ההתועדות) השאלה הג' - וביאר

המבהיל של החרבן, ובעיקר שנגיע לביהמ"ק השלישי, שיהי' בנוי בידי שמים, והגם שמהרמב"ם משמע שאת ביהמ"ק הג' בנוי ע"י (משיח) בנ"א, אבל בזהר כתוב שיהי' בידי שמים.

אחרי המאמר הי' עוד שתי שיחות. שיחה האחרונה דבר מענין אלול, שהמלך השדה, ולכאורה מדוע שלא נשאר בשדה אלא שבכ"א יש חילוק.

חודש אלול

התוועדות ש"פ כי תצא י"ד אלול תשכ"ד

התוועדות כרגיל משעה 1:30 עד שעה 4 (וכפה"נ צורף טעמי ההתוועדות א. מפני האורחים שבאו ביום ו' מהארץ (וביניהם ר' אשר ססונקין מרוסיה). ב. כי ביום ו' יום חתונת אדמו"ר צוקללה"ה. ג. כי בשבוע חל ח"י אלול) הי' ב' שיחות ומאמר.

המאמר ד"ה אני לדודי ודודי לי. ערך כחצי שעה.

שיחה א. היתה השיחה בענין גדולה לגימה שמקרבת הרחוקים, ופי' רש"י בזה רחוקים במקום, וכן כעת ע"י לגימה נקרב הרחוקים במקום עד לקירוב והתאחדות ממש, וכמו שהי' בלשכת הגזית.

שיחה ב. כהמשך להנ"ל, שמצאנו גם בענין נשואין ענין קירוב הרחוקים. שעפ"י הזהר הנה הרי הם נשמה אחת ורק שירדו בשני גופים מחולקים, והנשואים זה כאלו שני אוהבים נפגשים, ודבר בענין שמחת הנשואין כפי המדובר במאמר שמח תשמח הגדול.

שיחה ג. עה"פ כי תצא, שאלה א. מה הוודאות שנתנו ה' אלקיך בידך הרי מלחמה זה ענין של לאום מלאום יאמץ, וכן מה מוסיף "ושבית שביו" דהיינו הך. וביאור באריכות מלחמת היצר שהעצה היעוצה לזה כשנעמד במצב של על אויבך שהוא גבוה יותר דאז וודאי שנתנו ה' אלקיך. אח"כ דבר אד"ש באריכות על "ושבית שביו" שצריך עבודת המטה. דבר הן על

ולכן הקב"ה עצמו הוא יורד לבע"ת להעלותו מטומאתם, ודיבר חזק על אלו הטוענים על מקוה שמלוכלך וכו' וכשמגיע למקומות אחרים לא טוענים כך.

כן הי' שיחה בענין ארץ ישראל, שאר"י עיקרה רוחניות, והגשמיות לבד לא יכול להחזיק מעמד. וצריכים לראות לחזק את הנשמה של אר"י. ואם לצבא הגשמי לוקחים בחוזק בלי לשאול, עאכו"כ למשמר על אר"י הרוחנית.

[שאר ההתוועדות לא נרשם. המו"ל]

התוועדות ש"מ אלול, פר' עקב. התוועדות כרגיל

עד שעה 4 לערך. היו ארבעה שיחות ומאמר. המאמר עה"פ והי' עקב תשמעון הי' מאמר קצת קשה.

שיחה א. בענין פי' המלה עקב ולא כותב ה' אם וכו' כי זה וודאי, שבזמנינו דור עקבתא דמשיחא וודאי שיקויימו המצוות, דהרי לא ידח ממנו נדח, ואין זמן למתי לדחות את זה. והגם שהכל בידי שמים חוץ מיר"ש. אבל מעמיד עליהם מלך קשה כו'. והרי כבר ראינו זה ג"כ במוחש אח"כ נסב הדבור על סדר ההפטרות של ז' דנחמתא שלכתחלה נשלח הנחמה ע"י הנביאים וזהו נחמו נחמו כו', וע"ז עונים ישראל ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני, שזה גופא שהנחמה נשלח רק ע"י נביאים, זהו הוכחה שה' עזבני, והקב"ה מקבל טענתם ואומר עני' סערה לא נחמה, (ואח"כ) וע"כ אנכי אנכי הוא מנחמכם. והסביר אד"ש מדוע באמת לא הי' מספיק נחמת הנביאים, אלא כי החרבן הי' ממדריגה גבוהה יותר, וע"כ עם הנחמה תבוא ממדריגה נמוכה יותר אי"ז נחמה. והגם שהרי גלוי וידוע לפניו, ומדוע התחיל לכתחילה כן, אלא שכל דבר צריך ללכת בסדר והדרגה. ואח"כ ביאר גם פתגם הבעש"ט עה"פ תפלה לעני כו' שבקשת העני שלפני ה' ישפוך שיחו, ולכאורה בעד מה שיעבור כל ההיכלות. וכן בתפלה שיעבור את ג' העולמות, אלא כי כל דבר צריך ללכת בסדר והדרגה. כן בענין ג' הבתי מקדש שאחד גבוה מהשני עד שכדאי כל הענין

שיחה ב. בהמשך להנ"ל בענין האורחים, שבאו שג"כ צריכים משהו לתקן ולא לטעון שיש גדולים ממנו שנמצאים בעיר ולא תקנו.

שיחה ג. בענין קדושת ביהכנ"ס, ודבר הרבה מענין זה שצריכים מיד לאחרי התוועדות לנקות הביהכנ"ס וכו' וכו'.

שיחה ד. מאמר כעין שיחה של אדמוה"ז ד"ה אני ישנה ולבי ער (אגב – המאמר יצא מיד למחרת, מאמר של אדמוה"ז בדפוס).

שיחה ה. אחרונה, בענין הגמ' שמדת הקב"ה שלא כמדת בו"ד, שהקב"ה ברך ישראל בכ"ב אותיות והקללות בשמונה. משא"כ משה רבינו להיפך, וביאור בזה דלכאורה איך זה מגיע למשה רע' מהימנא. וביאור בזה ענין מדת הקב"ה הכוונה הנשמה מצד עצמה, ומדת בו"ד נשמה מלובשת בגוף שאזי צריכה להזהר מעניני ל"ת הרבה יותר. וזהו שקללת משה בכ"ב אותיות לדורות שצריך להזהר בזה יותר. אח"כ הביא סיפור האדמו"ר האמצעי ששמע תוכחה פעם מבעל קורא אחר, ונחלש עד שהי' שאלה ביוהכ"פ האם צריך לצום. וביאר בזה כי שאדמוה"ז קורא הי' רק ניכר שצריכים להזהר וכו'. ויותר עמוק שכך סתם הרי מהעבירות של הזמן עד אז אפשר לחלות משא"כ אדמוה"ז שחכם עוקר הנדר מעיקרו.

המשפיעים והן על הבחורים שלא יביטו על השעון, וראו כבר בממש שאלו שהביטו על השעון סרו מהדרך. ולמשפיעים ולמשגיחים הטוענים שיותר ממה שהתחייבו לא מענינים.

שיחה ד. (לאחר המאמר) לאורחים שיקבעו שיעורים בנגלה ובדא"ח. ובלא הפסק נגון, דבר בענין ח"י אלול, שיחת אדמו"ר זצוקללה"ה, ח"י אלול תש"ג, שאפי' לבעש"ט ולאדה"ז ניתן רק מ"ט שערי בינה, והחסידות ע"י הצפת המעינות ממשיכים גם את שער הנון.

לפני שיצא, ציוה לנגן אבינו מלכנו, ואח"כ ניע זורי'צ'ע כל'אפ'צי. (להעיר שאד"ש קידש).

ח"י אלול. יש להעיר בענין אמירת תחנון – אד"ש דפק בסלח לנו. בסיום חזרת הש"ץ שאל אד"ש את חדקוב (וכנראה ששאל) אם יש חתן, וענה שלא. והי' נראה שאד"ש לא רוצה לומר תחנון, וכך הוה.

שבת פר' כי תבוא, כ"א אלול התוועדות. ונתברר הספק (אם יהיה התוועדות) רק לאחרי התפלה. כרגיל משעה 1:30 עד שעה 4 לערך. הי' 4 שיחות ומאמר כעין שיחה.

שיחה א. נסב בענין ביאור הבעש"ט עה"פ כי תבוא אל הארץ, שענין זה שאיש ישראלי יבוא לאיזה מקום, זה רק בהשגחה העליונה ששלחו לשם, להאיר את המקום. הי' אריכות בזה.

שער מכתבים

מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון

"הדו"ש ומברכם
בגשמיות וברוחניות"

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליו ב 8 0 0 1 5 ש

ב"ה, י"א מ"ה תש"ט.

ידידי ור"ח אי"א מוהר"ר
ישראל שמעון שי' קלמענזאן

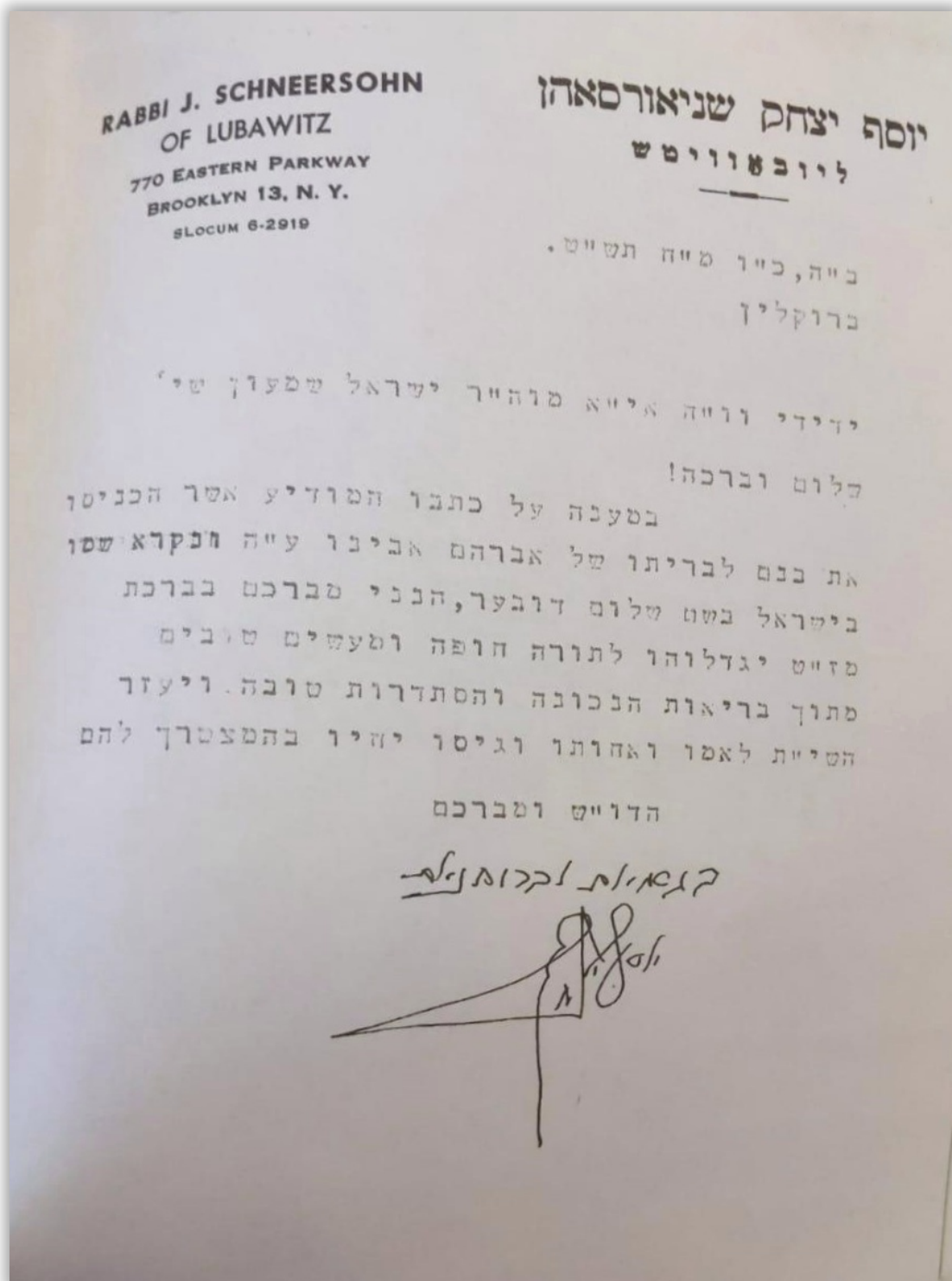
שלום וברכה.

במענה על כתבו, צריך להכות ולהתעסק
לע"ע על משרחו במקומו עד אשר יקבל ניירות
הנסיעה והשי"ת יהי' בעזרו בגשמיות וברוחניות.

המברכו

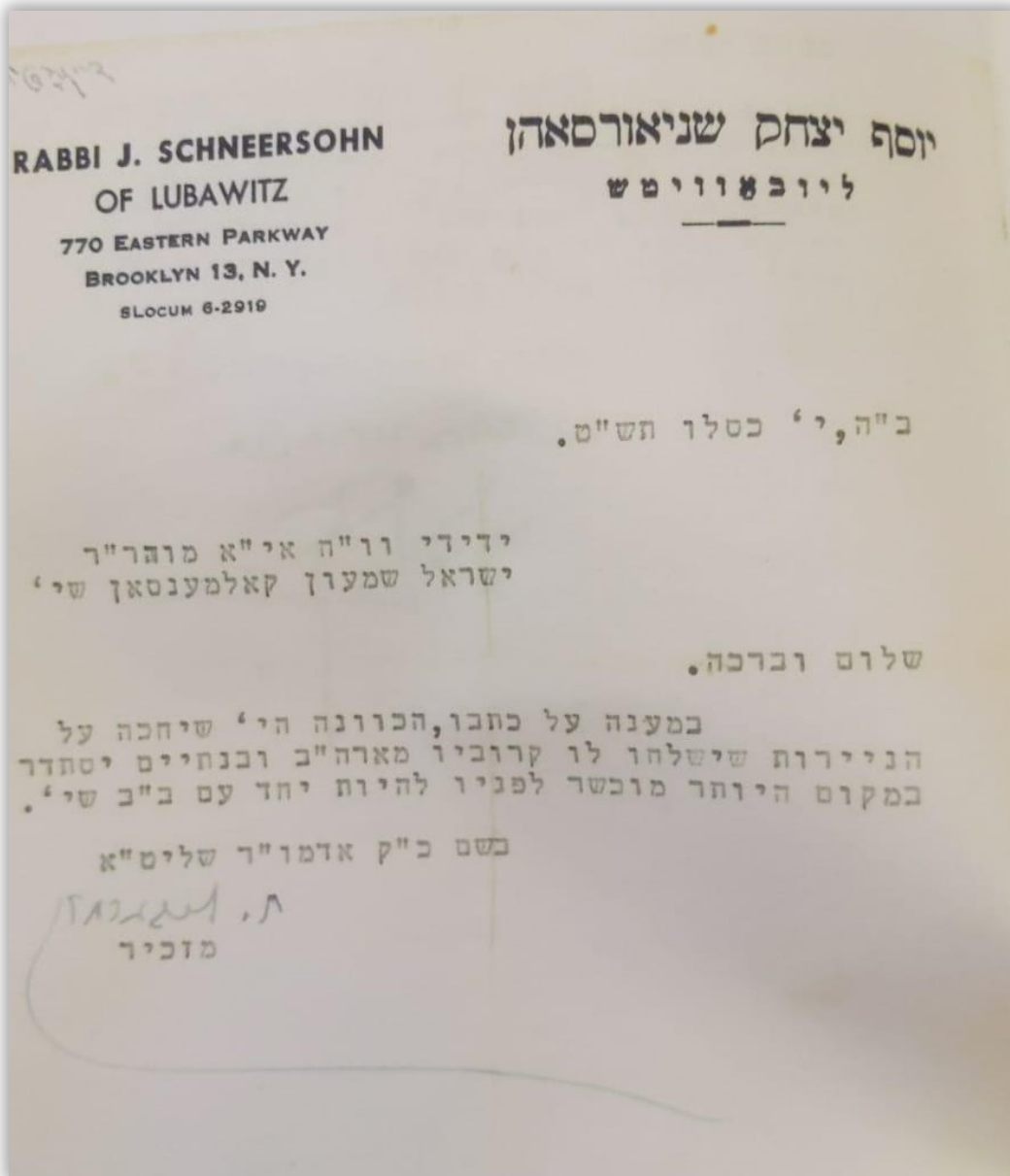
שמעון ישראל שי'
[Handwritten signature]

מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון
"המברכו בגשמיות וברוחניות"

מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון

"הדו"ש ומברכם
בגשמיות וברוחניות"

מכתב בשם כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון
(חתום ע"י המזכיר)

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, ט"ו אלול חש"ט
ברוקלין.

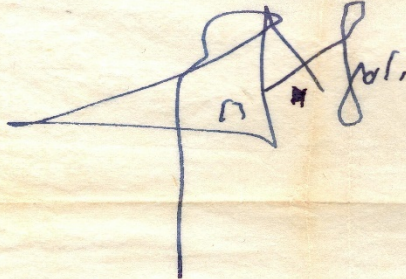
ידידי ח"ה אי"א מוה"ר ישראל שמעון שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו מה' לחדש זה,
יעזרם השי"ת לקבל את הוויזות לארצוה"ב
ויצליחם בנסיעה כשורה והסתדרות טובה.
השי"ת יחזק את בריאות כולם
וישלה רפואה לאמו תחי' ויחזק את בריאות
ידידי גיסו ר' חיים דובער ובריאות זוג'
תחי' ויעזרם בהדרוש להם.

ידידו הדו"ש ומברכם בכל טוב

בגשת וברוחניות

Lager Gabersee bei Wasserbürg/Inn. Blok "G"

מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון
להעיר מתאריך המכתב - ט"ו אלול - יום החתונה

"ידידו הדו"ש ומברכם בכל טוב
בגשמיות וברוחניות"

מוצד השני הוסיף בכת"ק: "קלמנסון"

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן

ליובאוויטש

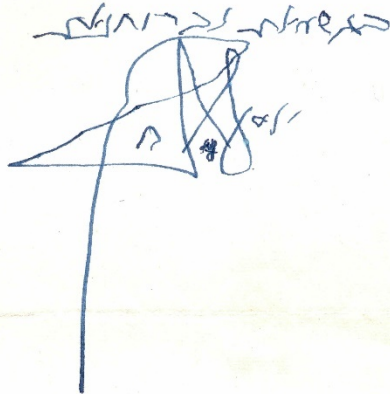
ב"ה, כ' אלול תש"ט
ברוקלין.

ידידי הרה"ג וו"ח אי"א מזה"ר משה דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו, מז"ט בעד הבן
שנולד לבתם מרת עללא פרידא תחי' וישלח השי"ת
רפואה להיולדת תחי' וחתרפא מהרה ויגדלוהו
הוריו לתורה חופה ומעשים טובים ויחזק השי"ת
את בריאות כולם ויתן לכולם פרנסה טובה בהרחבה.

ידידו הדו"ש ומברכם בכל טוב

בשם הברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לדוד רבא של סב הכלה - הר' משה דובער ריבקיין

"ידידו הדו"ש ומברכם בכל טוב
בגשמיות וברוחניות"

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLocum 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"ג מ"ח חש"י
ברוקלין

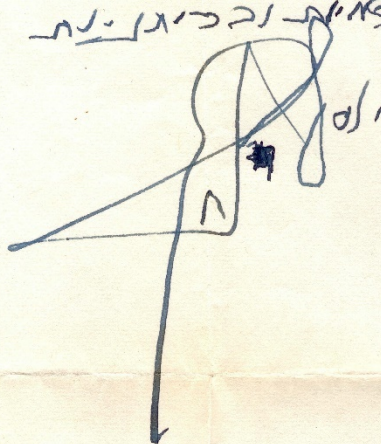
ידידי וו"ח אי"א מוה"ר ישראל שמעון שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו, ברוך בואם צלחה
והשי"ח יחזק את בריאותו ובריאות ב"ב יחיו
ויעזרהו בהסתדרות טובה.

הדו"ש ומברכם

באמת וברצינות

מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון

"הדו"ש ומברכם
בגשמיות וברוחניות"

קלמנסן = ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

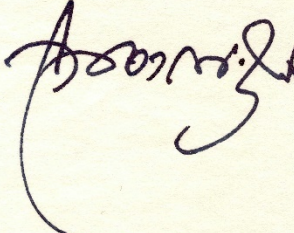
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה. יז' כסלו תשט"ז
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מוה"ר ישראל שמעון שי' שו"ב

שלום וברכה!
במענה על הודעתו אשר מלאו ח"י שנה
ליום חתונתם.

הנה יה"ר מהשי"ת שהוא וזוגתו שיחיו
יגדלו את כל ילידיהם שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים
טובים מתוך הרחבת הדעת ופרנסה בהרחבה ואך טוב
וחסד יבשרו חכה"י.

בברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון, לקראת ח"י שנה ליום חתונתו

חן-כפר
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

כ"ה, כ"ז אייר תשי"ח
ברוקלין

שלום וברכה!

האכרך מאיר שי'

מאשר הנני קבלה מכתבו בקשה ברכה פ"נ ממוצש"ק ,

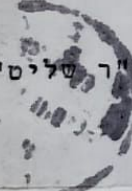
ובעה רצון הזכרתם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זכר סללה ה נכג"מ זי"ע, כאו"א להמצטרך לו, וכיבוד וסכתא שלו חתי

וכמדומה כבר כתבתי שצריך לבודק המזוזה בדיחה
של הסכתא, ולהשתדל באופן המתאים שתמעט במחשבה על דבר החלומות וכי"ב.
זכר ידוע אשר היסוף הדעה, איננו מלחמה עם המטשבה, אלא להניע ולהסיע
המחשבה לענין אחר, והרי הודיעו חז"ל שאדם רואה מהרהורי לבו
ואין ענין שתשים לב לאלו החלבוה שאין בהם ממש.

בודאי לומד בשקידה וגם על חבריו משפיע בכגון דא,
ועי"ז יתוסף/בברכות השי"ח כמילוי משאלות לכבו בהאמור.

כברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
ל. ק. 111
מזכיר

מכתב בשם כ"ק אדמו"ר לבן דודתו של סבתת הכלה - הר' מאיר חן
המכתב הוא אודות "הסבתא" מרת מנוחה - אם אמה זקנה של הכלה
". . ולהשתדל באופן המתאים שתמעט במחשבה על דבר החלומות וכי"ב.

בודאי לומד בשקידה וגם על חבריו שי' משפיע בכגון דא, ועי"ז יתוסף גם בברכות השי"ת . . ."

קלמנזן-ח"א יפו
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ. י.

כ"ה, כ"א" אד"ש חשי"ט
 ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ וכו'
 מוה' שניאור זלמן שי'

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו לאחרי הפסק הכי ארוך,

ובעת רצון יזכירוהו ואת כל אלה שכיהן אדוניהם
 על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקלה"ה נכג"מ זי"ע,
 ויהי רצון שיבשר טוב בהנוגע אליהם.

תקותי שאף שאינו מזכיר עד"ז, עושה בהפצת המעינו
 חוצה, וכמבואר בארוכה ככ"מ שצ"ל כל הג' ענינים, הפצה, מעינות,
 חוצה, וק"ל.

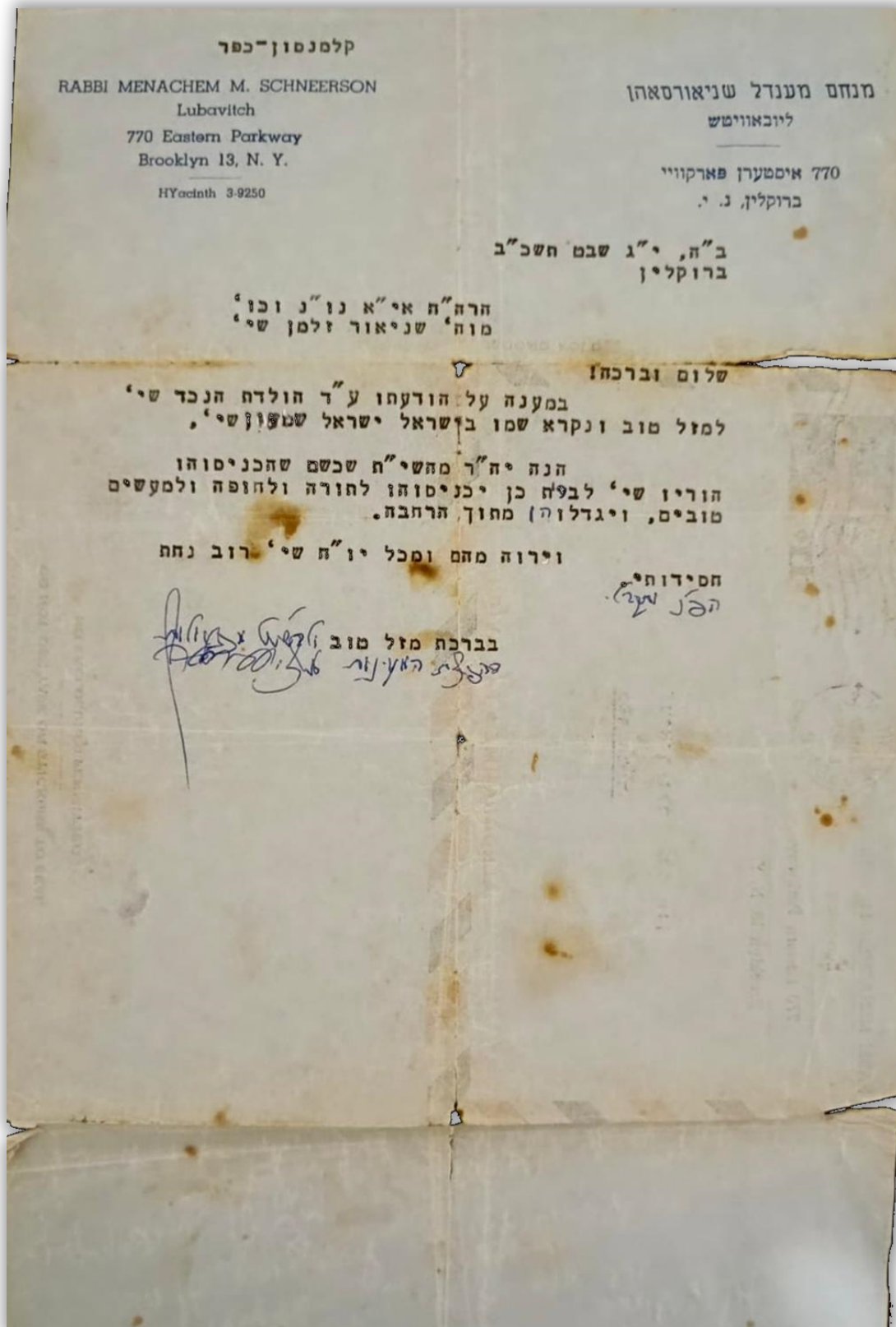
Handwritten signature of Rabbi Menachem M. Schneerson

בברכה לבשו'ט בכל האמור

".. ויהי רצון
 שיבשר טוב
 גם בהנוגע אליהם"

על צד המעטפה
 כתב כ"ק אדמו"ר:
 "Israel"

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב רב רב הכלה - הר' שניאור זלמן קלמנסון

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב רב רב הכלה - הר' שניאור זלמן קלמנסון

"ויגדלוהו מתוך הרחבה

הפ"נ נתקבל

בברכת מזל טוב ולבשו"ט מפעולות בהפצת המעיינות"

העתקה ממכתב כ"ק אדמו"ר, המתפרסם בזה לראשונה

ב"ה, ו' כסלו, תשכ"ו

ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ בנשי"ק וכו'
מו"ה . . שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק, בו כותב אודות הצעת נכבדות עבור בתם תחי'.

והנה בכל כגון זה מובן "שהקרן" (המדובר בעצמו) הוא העיקר. ואני הרי אינני מכירו.

לפלא שאינו מזכיר האם זוהי הצעה ראשונה, שהרי לכאורה לכל לראש הי' צריך להשתדל לחפש בנוגע לתלמידים התמימים (אשר באה"ק ת"ו או בחו"ל) שכולם מיוחסים הם וכסגנונו במכתבו מ"ש לשלת אדמור"ים" (כיון שאמרו חז"ל לבניך אלו התלמידים). נשיאי אדמור"י חבי"ד לדורותם ועד לרבנו הזקן.

והרי זוגתו הרבנית תחי' נתחנכה במסגרת זו, שתקותי חזקה אשר כאמה בתה, ויהי' ענבי הגפן בענבי הגפן. וק"ל.

והרי הימים ימי סגולה בהאמור, שנתקבל מכתבו בסמיכות ליו"ד כסלו, ובטח יתקבל המענה בסמיכות ליי"ט כסלו. גאולת רבנו הזקן ובנו מ"מ אדמו"ר האמצעי.

וידוע פירוש האריז"ל בכתוב, הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.

שאמרו חז"ל: ספרי ופרש"י עה"פ ואתחנן ו, ז.

כאמה בתה: לשון הכתוב - יחזקאל טז, מד.

ענבי . . הגפן: פסחים מט, א.

פירוש האריז"ל: ראה רמ"ז בספר תירון שובבים. הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

קלמנסון - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונח מענדל שניאורטאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ג ניסן תשכ"ז
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ וכו'
מה' ישראל שמעון שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו ע"ד הכנסם לביהם
החדש, הנח יה"ר מהשי"ה שי"ה' משנה מקום
משנה מזל לטובה ולברכה בגשמיזח וברוחניזח.

בברכה חה"פ כשר
ושמח

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב רב הכלה - הר' ישראל שמעון קלמנסון, לקראת הכנסם לבית חדש

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ד מ"ח תשל"ז
ברוקלין

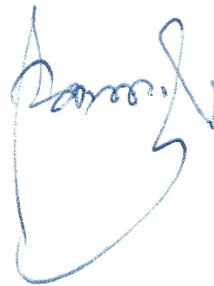
כל המשפחה -

שליט"א

נצטערתי להשמועה מפטירת הרה"ג הרה"ח
אי"א נו"נ מרביץ תורה ברבים וגם בסמיכת
מורי הוראה בישראל כו' מו"ה משה דובער ע"ה.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים.

ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אתכם
תמיד כל הימים.

בברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר, מכתב ניהום אבלים לכל המשפחה של הר' משה דובער ריבקין לאחר פטירתו

הבר- צאצאצאן מאריסטאון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

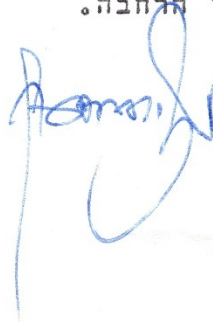
ב"ה, כד' מנ"א תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' שמואל שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן
למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו
של אברהם אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן
יכניסוהו לתורה ולתופה ולמעשים טובים,
ויגדלו ביחד עם זוג' תי' מתוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה - הר' שמואל שי' הלוי הבר, לרגל הולדת אב הכלה

לוסטניג - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יח' טבת ה'תש"מ
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מוה' צבי הערש שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולדה להם בת
למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם
זוג"ת לית" לתורה ולחופה ולמעשים טובים מהוך
הרחבה.

— ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע,
אשר מנהגנו הוא לאמר גם בלידה בת לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות
יד' א) נשיט במאי זכייך באקרובי' כו' באתנוי'
כו' ונטריין כו'.

בברכת מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה - הר' צבי הירש שי' לוסטיג, לרגל הולדת אם הכלה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

הבר - ברוקלין

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

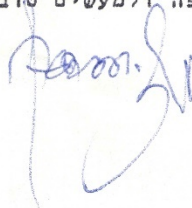
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כד' מנ"א ה'תש"מ
ברוקלין, נ.י.

הר"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' שמואל שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות יום הולדת השלישי של בנם שניאור
זלמן שי' הלוי, הנה מועת ק' לקמן קטע ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בנוגע למנהג ישראל זה. ויה"ר מהשי"ת
שיגדלו ביחד עם זוג' תי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מחוץ
הרחבה.

בברכה

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

..... ובדבר גזיזת הש' ערות - אפשערעניש - הוא דבר גדול
במנהג ישראל ועיקרו הוא בחחינוך והשארת פיאות הראש, ומיום
הגזיזה והנחת הפיאות של הראש, נהגו להדר להרגיל את החינוך
בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכת המזון וק"ש שעל המטה.
והשי"ת יהי' בעזרת שיגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים
מחוץ פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

מכתב כ"ק אדמו"ר לסב הכלה - הר' שמואל שי' הלוי הבר, לקראת ה"אפשערעניש" של אב הכלה

הבר - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, יא' תמוז תשי"ב
ברוקלין, נ. י.

האברך שניאור זלמן שי' הלוי

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר לאב הכלה, לקראת הבר-מצוה

לוסטיג - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ח' טבת תשנ"ב
ברוקלין, נ. י.

מרים ת"י

ברכה ושלום!

במענה למכתבה, בו כותבת אשר הגיעה לגיל
שתים עשרה שנה, היא עונת בת מצוה,

הנה יהי רצון שתקבל עליך עול מלכות שמים
ועול מצות בלבב שלם, והשם יתברך יצליחך בלימודך
ובהנהגה ותגדלי להיות ראוי' לשם בת חביד, מתאימה
לרצון נשיאינו הקדושים צוקללה"ה נבג"מ זי"ע,

ותשפיע גם על החבירות ת"י שלך בזה, בדבור
ועוד יותר - על ידי היותך דוגמא חי' של בת ישראל
המחונכת בדרכי החסידות.

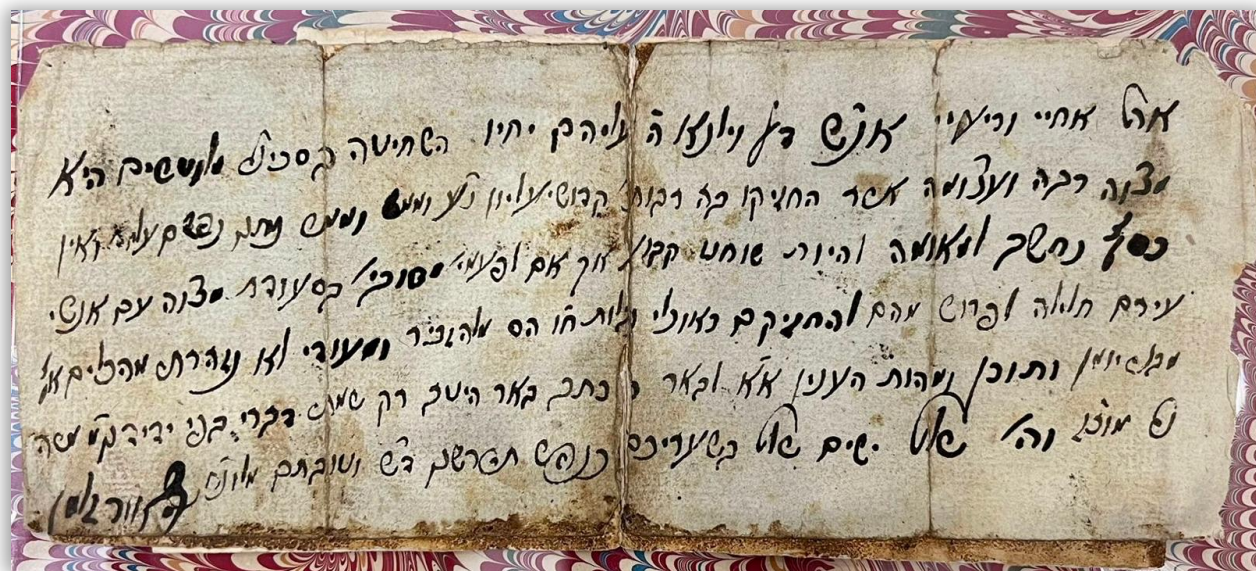
וזה יביא לך אושר רוחני וגשמי.

בברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר לאם הכלה, לקראת הבת-מצוה

שער כתבי יד קודש

כתי"ק כ"ק אדמו"ר הזקן,
המתפרסם בזה לראשונה בצילום צבעוני ובאיכות גבוהה הרבה יותר ממה שהי' בנמצא ע"ע

אגרת צה

[תקס"ג-ט?]

אהוי אחיי וריעיי אנייש דקי וילנא, הי עליהם יחיו

השחיטה בסכינים מלוטשים היא מצוה רבה ועצומה, אשר החזיקו בה רבותינו קדושי עליון נייע, וממש [...] נתנו נפשם עליה, ואין כסף נחשב למאומה להיות שוחט קבוע. אך אם לפעמים מסובים בסעודת מצוה עם אנשי עירם, חלילה לפרוש מהם להחזיקם כאוכלי נבלות ח"ו, הס מלהזכיר, ומעודי לא נזהרתי מהכלים אף מבני יומן. ותוכן ומהות הענין אי אפשר לבאר במכתב באר היטב, רק שמתי דברי בפי ידידנו מי משה ניי מוכיז.

והי שלום ישים שלום בשעריכם, כנפש תדרשנו דורש שלומם וטובתם מלב ונפש חפצה

שניאור זלמן

אגרת צה

צילום כתי"ק נדפס במגדל עז ע' תקעו. האגרת נדפסה בבית רבי יז, ב (הערה א). משנת יואל ע' מ. אגרות בעה"ת סי' קטז. ס' התולדות אדה"ז ע' קיד. יגדיל תורה (נ. י.) שנה א' חוב' ד ע' טו. אגרות-קודש מהדורת תש"מ אגרת פח. ומועתקת בכמה כתי" (128. 433 תטז, ב. 488 שיא, א. 540 צד, א. 577 פז, א. 1007 ריח, ב. 1300 נב, ב. 2340 ד, א. ובכת"י ירושלים 3496. 3547 שסט, א) .

ההשערה שנכתבה בין השנים תקס"ג-ט:

א) כל נושא הדיון, שלא לפרוש מליסב בסעודת מצוה יחד עם אנשי עירם בוויילנא, בשעה שהמתנגדים נזהרים לאכול דוקא משחיטה בסכינים שאינם מלוטשים והחסידיים נזהרים לאכול דוקא משחיטה בסכינים מלוטשים, כל זה שייך דוקא אחרי הפסקת המלחמות ביניהם בוויילנא, היינו לערך בשנת תקס"ב, וכדלקמן אגרת קג (הותרו השבטים לבא זה בזה ומתחתנים עמנו תמיד, וכמו כן נתבטלו שאר הרחקות וגזירות קלות וחמורות). ונתבאר במבוא פרק ח ופרק ט.

ב) בהמשך האגרת כותב רבינו "ותוכן ומהות הענין אי אפשר לבאר במכתב". ואם כן נכתבה לפני אגרת קג דלקמן (ק"ץ תקע"א), שבה מבאר את תוכן הענין בכתב.

ג) בין האגרת שלפנינו לבין אגרת קג דלקמן, כתב רבינו (שו"ת רבינו סי' י): "וקשה לי להכניס ראשי בזה להכריע במכתב כי אם מפה לאוזן שומעת השומע ישמע והחדל יחדל. ולהיותי בדרך בלא ספרים לא יכולתי להאריך יותר. בשגם עדיין איני יורד לסוף דעת החולקים מה זה ועל מה זה, ואם יודיעוני עלי לשלוח תשובתם בצדס איה"ש בבואי לביתי לשלום". היינו שכבר החליט להשיב את תוכן הענין בכתב, ויעשה זאת בבואו לביתו לשלום.

ד) יש מקום לשער שתשובה הנ"ל נכתבה בחורף תק"ע, בעת נסיעתו הארוכה לאיזור ברדיטשוב (ראה "מסע ברדיטשוב"). ואם כן נכתבה האגרת שלפנינו לפני שנת תק"ע.

עליהם יחיו: ע"פ ישעי' לח, טז.

בסכינים מלוטשים: שלוטש ונעשה צר לצד חודו לפני השחזת הסכין, וקל יותר לחדדו ולהחליקו. וראה בפרטיות לקמן אגרת קג.

החזיקו בה רבותינו קדושי עליון נ"ע: ראה שארית יהודה (סי' יט): "השוחטים אשר התלמדו על הסכינים המלוטשים ... הראשונים שהמציאו דבר זה, הם השו"ב המפורסמים דמעזריטש, אשר החזיק על ידם קדוש עליון נשיא אלקים רבשכבה"ג המגיד זצוקלה"ה נבג"מ".

נתנו נפשם עליה: ראה שארית יהודה חיו"ד סי' יט: "יגעו הרבה יגיעות, וסבלו כמה יסורים, והרפתקן עדו עליהו, במלחמות כבדות מהמתנגדים, עד שיצא לאור צדקם ותשקוט הארץ".

ואין כסף נחשב למאומה: ע"פ דה"ב ט, כ.

הס מלהזכיר: ע"פ עמוס ו, י.

לא נזהרתי מהכלים, אף מבני יומן: עד"ז לקמן אגרת קג. וראה שו"ת מהרלב"ח סי' קכא.

אי אפשר לבאר במכתב: ראה גם לעיל אגרת מה. לקמן קיט.

שמתי דברי בפי: ע"פ ישעי' נט, כא.

משה: מייזליש.

וה' שלום: ע"פ שופטים ו, כד.

שלום בשעריכם: ע"פ ישעי' ח, טז.

כנפש תדרשנו: ע"פ איכה ג, כה.

דורש שלומם: ע"פ תצא כג, ז.

מלב ונפש חפצה: ע"פ דה"י א כח, ט.

יוסף יצחק שניאורסאהן

ליובאוויטש

זמני ריבא - לטביא.

ה"ה

א' כ"ב ניסן תרל"ג ה'ת"א

אל ציניץ תלמידינו התמימים

ב' עליהם יחי

שלום וברכה

למנוחה עיליכם ויהי ארצי הפלי. מרפי בו הוצעתי
 בעצמי הסבבם האמיתי בעצמם ואל קשה מר"ג זה קבוא למה אל
 אבינום ה"ה על מלך מינו. במוקד כמפץ יסודם כל עמנו הולמנו
 הצטטנו בעזרת וברכה בנדיבות, כפי אהבת אל הארץ האקלי בולמנו.
 לשלום וברכה, ופני הנה נועד אהבם בקסני וברגולמנו כי ישמחו
 הנעלה בין מר"ג והתמימים התמימים יחי. כי נבד ל. אהמוץ הנה
 על התקנה בין התמימים ומר"ג זה. זמני ע"ב כמקל. אהמוץ אהמוץ
 נשפיע אהבנו. מנינו במסוכים וממנו אל הלימה. ומלמנו כל
 אדם. במוקד הנה כמו אהבם מלמנו. ומסוכני אהבנו ואלמנו
 מה במוקד. ואלמנו אהבנו בקונם אהבנו. וברנו מלמנו מלמנו
 וכלמנו האהבנו על המנוה הקבוצה של הנה מ"ה אהבנו הנה עלמנו
 ונהיה מלמנו. מר"ג מוכן למנו מלמנו מלמנו התמימים זה
 ביחוד. ומקונם אהבנו מר"ג זה. ויהי אדם אהמוץ. ויהי ומה אהבנו
 מלמנו מייס וברכה אהבנו בג"ב
 יצחק יצחק שניאורסאהן
 ומלמנו מלמנו

צילום כתי"ק - מתפרסם כאן לראשונה בצילום ברור ובאיכות גבוהה ביותר מכתב הנדפס באג"ק לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, אגרת תמא (חלק ב, ע' קעט) פענוח הכתי"ק בעמוד הבא

ב"ה, ג' כ"ז ניסן תרפ"ט

ריגא

אל ידידינו תלמידינו התמימים
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה.

למראה עיניהם יהי' מכתבי הכללי, אשר בו הודעתי בעזה"י הסכמתי למלאות בעזרתו ית' בקשת אנ"ש שיי לבוא צלחה אל מדינתם הט' על משך איזה זמן. כמובן כאשר יסודרו כל עניני ההוצאה הדרושה בעתה ובזמנה בזריזות, בכדי להגיע אל המועד המוגבל בהצלחה, לטובה ולברכה, ובזה הנני פונה אליכם בבקשה ובהודאה כי ישתוו הדיעות בין אנ"ש והתלמידים התמימים יחיו, כי כבוד לי לשמוע רינון של התחלקות בין התמימים ואנ"ש שיי, ואשר ע"כ בקולי תשמעו להיות נשמעים לדברי חביריכם שיי המסורים ונתונים אל האמת, וחפצים בכל לבם, בהטוב הגמור, כמו שאתם חפצים. ואדרבא להסתכל ולמצוא את הטוב, ולקרב ולהתקרב בקירוב אמיתי. ובזה תמלאו חפצי ורצוני המיוסד על הכוונה הקדושה של הוד כ"ק אמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבנ"מ זי"ע, אשר אור זכותו חופף עליכם תלמידים התמימים שיי ביחוד, ותקוותי תאמצני אשר דברי יהיי לכם לחוק. והשי"ת ישפיע לכם שפעת חיים וברכה מרובה בגו"ר.

ידידכם עוז דו"ש טובכם והצלחתכם והמברככם

יוסף יצחק

ב"ה ג' כ"ז ניסן תרפ"ט

ריגא

כבוד ידידי הנעלה והכי נכבד הרה"ג הנודע
ווי"ח אי"א מוהר"ר משה דובער שי

שלום וברכה.

בהמשך למכתבי הכללי, אשר בעזה"י הודעתי הסכמתי למלאות בקשת אנ"ש שי מארצה"ב יע"א, לבוא צלחה למדינתם הט' על משך איזה זמן, הנה באתי בכתובים אל ידידנו הרה"ג מוהרמ"ל שי ואל ידידנו התלמידים התמימים שי בבקשה ובפקודה כי אנ"ש והתמימים יתאחדו וישתוו בהתאחדות גמורה, והנני מבקשו להכניס עצמו בזה כראוי.

בטח מבינים כי הנסיעה הלזו יש בה טורח רב, אך אחת תקוותי כי יעזרני השי"ת להשלים הרצון העליון ית' ולהביא בעזרתו ית' את התכלית הנרצה, אשר בשביל זה כאין וכאפס נחשב כל הטרחות כו' ודבר זה תלוי באנ"ש והתמימים שי אשר יתנו וימסרו עצמם אל העומק ופנימיות הכוונה, ונא לפרוש גיני בשלום ידידנו אנ"ש והתלמידים התמימים שי ולבאר ולהסביר את הענין באשר הוא ולהו"י אקוה כי הוא ית' יצליחנו בגו"ר, ויתר הענינים הדורשים זריזות היותר אפשרי מלאתי ידי ידידנו הר' יחזקאל שי והשי"ת יזכנו להתראות בשמחה וטוב לבב בגו"ר.

והנני ידידו הדו"ש ומברכו

יוסף יצחק

ב"ה, ז' אלול, ה'תשי"ב
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכן
מוח"ר שי'

שלום וברכה:

עם הקט מיר געפרייט צו הערן, אז איר זייט דער אפומרופוס אויף
דער צוואה פון ר' יוסף ע"ה עהרליך און אז איר זייט זיך משחדל מיט
אלע מעגלעכקייטן, אז די ירושה וואס איז שייך צו א ישיבה זאל גיין
אויף א בנין פון דער ישיבה חומכי-חמימים.

אויסערדעם וואס ישיבת חומכי-חמימים איז אן אייגנארטיקע ישיבה,
וואו מען לערנט זיי תורה הנגלה סיי תורה החסידות און איז די איינ-
ציקע אויף דעם געביט, גייט זי אויך די מעגלעכקייט בעמער צו דער-
פילן וואס אונזערע חכמים זכרונם לברכה האָבן געזאָגט: מצוה לקיים
דברי המת. וואָרום וויבאלד אז מען קען די צוואה פֿינקטלעך ניט מקיים
זיין, דארף מען זי מקיים זיין וואָס נעענטער און פאסנדער צו די
ווערטער פון דעם פארשטאָרבענעם ע"ה, און ווי באוואוסט, איז די
ישיבה חומכי-חמימים געגרינדעט געוואָרן און רוסלאַנד און שפעטער
אויבערגעפירט געוואָרן קיין פּוילן און דאן אהער. במילא איז דאָס
אויך מתאים לדברי המת.

עס איז זיכער איבעריק מאריך צו זיין וועגן דעם גרויסן זכות
פון פארשפרייטן תורה, נגלה שבחורה ופנימיות החורה, און וויבאלד
אז מען האָט אייך געמאכט דעם אפומרופוס פון דער צוואה, איז א
סימן אז איר זייט באַזי צו האָבן דעם זכות און קענט דאָס דורכפירן
אין לעבן. איך וויל נאָר אונטערשטרייכן צוויי נקודות:

ערשטנס, גראדע אין דער מצוה פון תלמוד-תורה איז די צייט
זייער נוגע, דערפאר וואָס יעדער טאָג וואָס גייט דורך קען מען ניט
ממלא זיין דעם צווייטן טאָג, ווייל דער צווייטער טאָג האָט זיין אייגענע
פליכט.

צווייטנס, כאָטש איר זייט בלויז דער ממוצע און די געלט קומט
פון א צווייטן, אָבער וויבאלד אז אין אייערע הענט ליגט די מעגלעכ-
קייט די זאך צו פארשנעלערן לפועל טוב אָדער אָפציען, במילא איז די
תּוּמָה פּעוּלָה אייערע און דער זכות דערפון איז אין לשער, און וואָס
פריער איר וועט ברענגען דעם ענין לגמר טוב אלץ גרעסער איז דער
זכות.

איך האָף אז דער ענין מיט אייער מאַכטער שחתי' דערנענטערט זיך
לגמר טוב, און דער זכות פון דער דערמאָנטער מצוה וועט אויך איר
בישטיין לטוב לה בגשמיות וברוחניות.

איך וועל זיין צופרידן צו הערן די גוטע בשורה אז דער ענין פון
דער צוואה ווערט ווי אמשנעלסטן דורכגעפירט, ווען אפילו עס זיינען אויך
פאראן אנדערע אפומרופסים, וואָרום איר האָט אין דעם סיוע מלמעלה,
ווי די גמרא זאָגט, הבא לטהר מסייעין לו.
בברכה כוח"ט, המחכה לבשו"ט

צילום כתי"ק - מכתב הנדפס באג"ק, אגרת א'תתל (חלקו, ע' שכד)

דערפאר וואס יעדער טאג וואס גייט דורך קען מען ניט ממלא זיין מיט דעם צווייטן טאג,
ווייל דער צווייטער טאג האט זיין אייגענע פליכט- פון ת"ת.

בי"ה י"ד סיון חשי"ג
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נו"נ עוסק
בצי"צ כו' מוה"ר
שי"ג

שלום וברכה!

לאחרי השתיקה הארוכה נעם לי לקבל מכתבו מח' סיון.
וכבקשתי. הנה כשאתי על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללהו
נבג"מ זי"ע. אזכיר את כל אלו שאודותם כותב להמצטרך להם ואחכה
לבשורות טובות בזה.

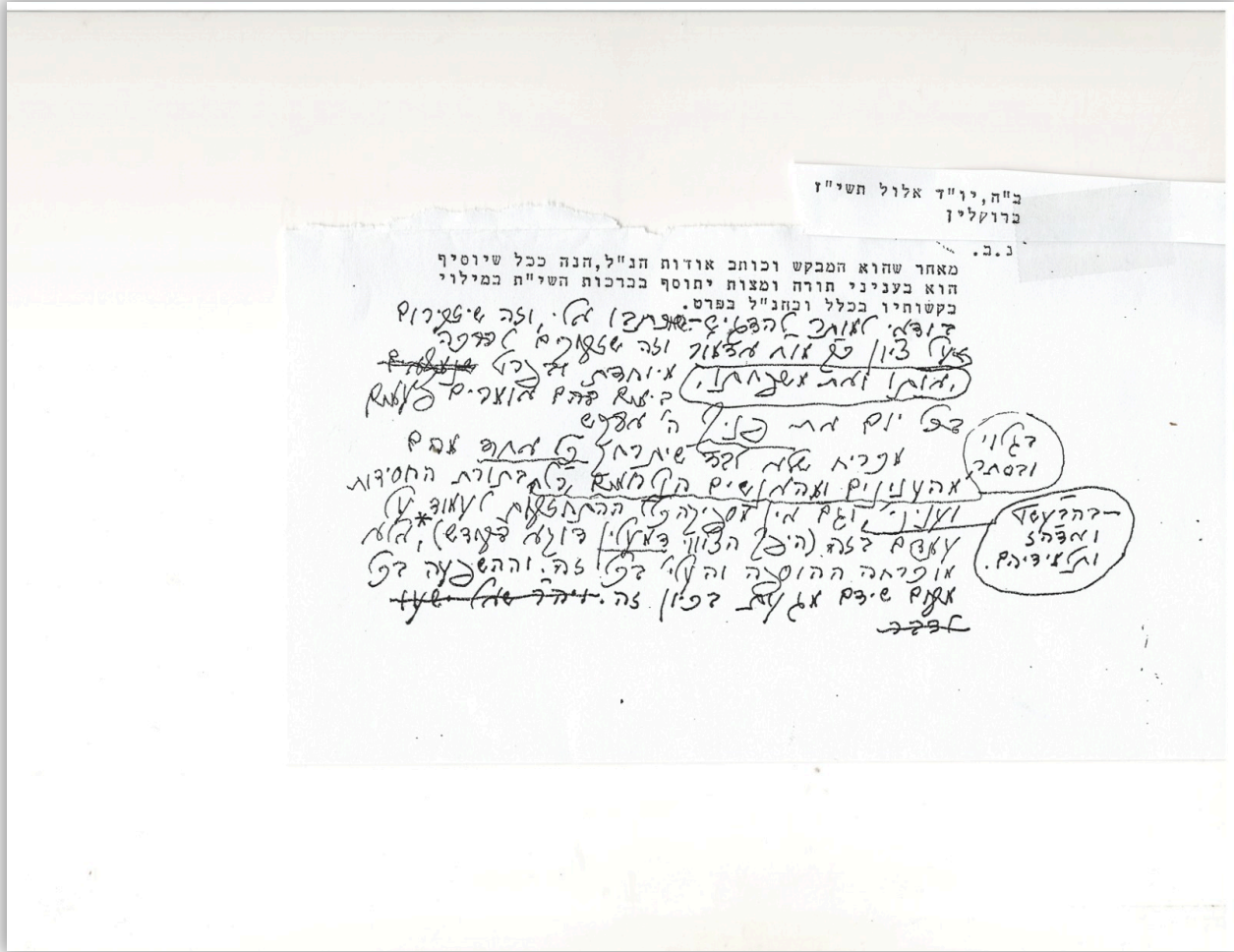
במה שכותב אודות שי"ה. הנה נבהלתי לראות
במכתבו אשר לאתר שאתו הנ"ל בלימוד התורה חן בנגלה וזן בתמידות
הנה ממשיך הוט עתה בישיבה כזו שאין שם לימוד התורה. והנה אף
שהי' זמן מכמה דורות מקודם שלא הייתה נחיצות גמורה לכא"א
בלימוד פנימיות התורה. ידוע אשר בדורותינו אלה, הרי בלשון
האריז"ל המובא באגה"ק לרבינו הזקן סימן כ"ו, שיותר ומצוה לגלות
זאת החכמה. ובפרט בדורנו זה של החשך כפול ומכופל. והמצב גרוע
עוד יותר ויותר על שמים חשך לאור ואור לחשך. (ואם נראה זה בחו"ל
הרי עאכ"כ שנראה זה באה"ק ת"ו ע"י משיח צדקנו בב"א). הרי זה
חובב גמור. לעשות ככל האפשרי בהענינים דיראח שמים. אשר לימוד
פנימיות התורה הוא אחד העמודים בזה. *אג"ק - 2882 - חו"ל*

והנה כל זה הוא בכלליות. אבל בפרט בנדון דידן.
כיון שכבר הי' אמות של לימוד זה. הרי אם פורשים מזה ח"ו.
הרי זה נכנס בגדר בזיון חלק מהתורה. אף גם המעם שאין הלימוד
נאה בשביל פרט זה. הרי ידוע חומר האיסור בזה כדרז"ל בעירובין
ספד ע"א. וכנ"ל שא"י נכנס בגדר השאלה עד כמה קרוביו של בנו או
הדורות שלפנים במשפחתו החזיקו בלימוד זה. שבדאי יש ע"ז איזה
לימוד זכות. אבל שונה הוא לגמרי בנוגע לבנו שי"ה כיון שזהו כבר
בגדר דשנה כו'. *ימובן ג"כ שופוט שרואים כמה אברכים שלא זכו*
להמאור שבפורה זוהי פנימיות התורה. ובכפז הם יראים ושלמים
ובהדי כבשי דרהמנא למה לנו. וכיון שבהשגחה פרמית הגיע לפלוגי
בן פלוני הידיעה שיש פנימיות התורה ועוד זאת שמכמה סיבות הרי
כבר הי' נמצא במוסד חינוך ברוחה של פנימיות התורה. הרי דינו
דין אחר לגמרי. ואיני רוצה להאריך בכ"ז. כדי שלא להכאיב ולצער
את כתי"ר שי"ה. אבל לכה"פ שזרות הנ"ל מוכרת הנני לכתוב. כיון שכל
ישראל ערבים זב"ז ומי שיש בידו למחות זכו' וידוע מרז"ל (שבת
נ"ה ע"א) אם לפניך גלוי כו'. והעיקר מבלי להכנס בחשבונות. כיון
שלדעתי זה יכול להיות נוגע לימוד סידור הענין של בנו שי"ה.
באתי בשורות הנ"ל. *אג"ק - 2882 - חו"ל* ובברכה שיבשר טובות בכל הנ"ל

צילום כתי"ק - מכתב הנדפס באג"ק, אגרת ב'קבו (חלק ז, ע' רסז)

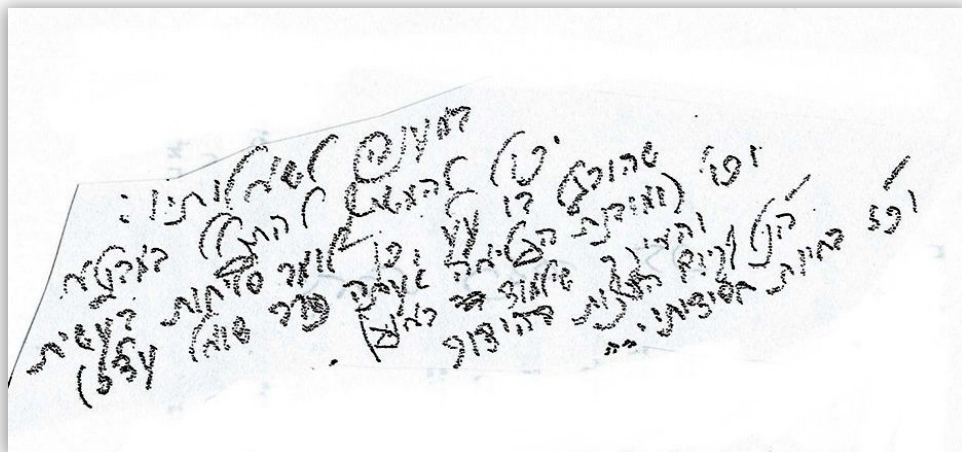
.. שלא הי' נחיצות בלימוד פנימיות התורה. הנה ידוע אשר בדורותינו אלה,
.. והמצב גרוע עוד יותר ויותר ע"י שמים חשך לאור ואור לחשך. (ואם נראה זה בחו"ל
הרי עאכ"כ שנראה זה באה"ק ת"ו ע"י משיח צדקנו בב"א).
אשר לימוד פנימיות התורה הוא אחד העמודים בזה. **והתורה נקנית - בדבוק חברים.**
והנה כל זה הוא בכלליות. טבל בפרט בנדון דידן. כיון שכבר הי' בנו שי"ה בדי אמות של לימוד
זה ..

.. אדם גם הטעם שאין הלימוד נאה בשביל פרט זה ..
.. ימובן ג"כ שופוט שרואים כמה אברכים ..
.. **וכנ"ל - בדאפשר, הצלחת הלימוד תלוי כשהוא בסביבה המתאמת דוקא.**
בכבוד ובברכה שיבשר טובות בכל הנ"ל

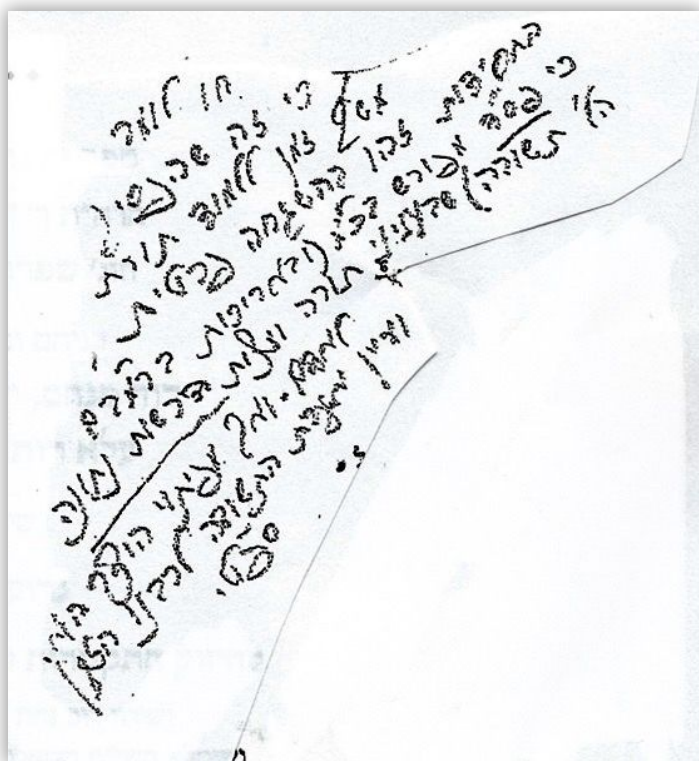

צילום כתי"ק - מכתב הנדפס באג"ק, אגרת ה'תשכב (חלק טו, ע' שצו)

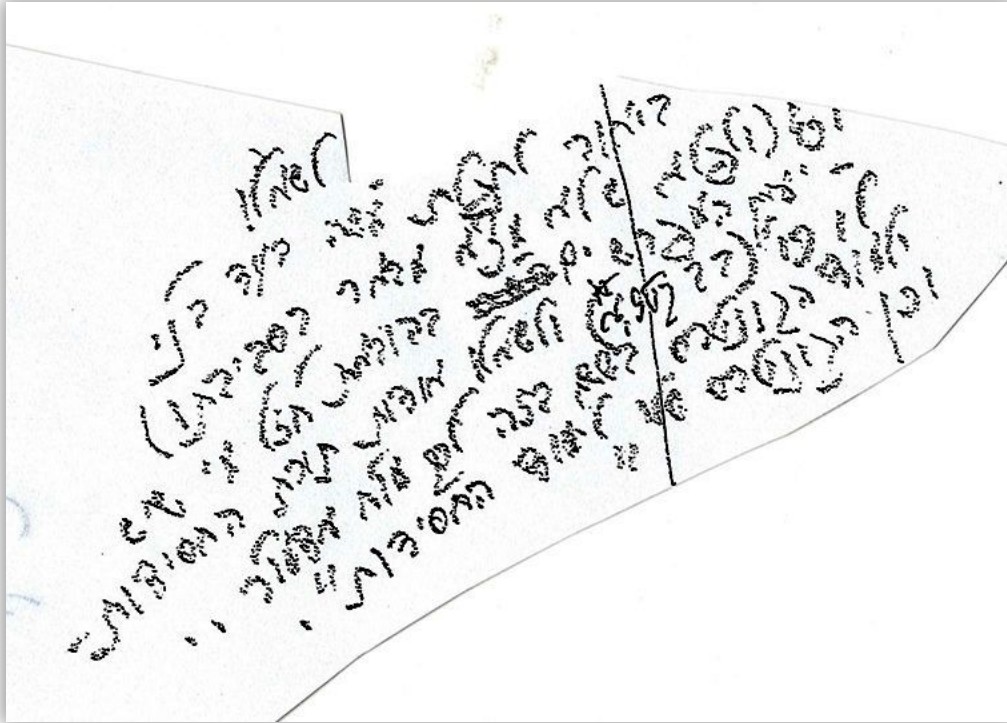
נ.ב.
 מאחר שהוא המבקש וכותב אודות הנ"ל, הנה ככל שיוסיף הוא בעניני תורה ומצות יתוסף בברכות השי"ת במילוי בקשותיו בכלל ובהנ"ל בפרט.
 בודאי למותר להדגיש - שכתבו אלי, וזה שיזכירום, אותו ואת משפחתו, על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, וזה שזקוקים לברכה מיוחדת ובפרט הנמצאים בימים בהם אומרים פעמים בכל יום את פניך ה' אבקש.
 מכריח שלא לבד שיתרחק כל אחד מהם מהענינים ומהאנשים הנלחמים, ר"ל בגלוי ובסתור, בתורת החסידות ועניני - בהבעש"ט ואדה"ז ותלמידיהם. וגם אין מספיקה כלל ההתחזקות לעמוד על עמדם בזה (היפך הציווי דמעלן דוקא בקודש)*. [סימן בכוכבית להתחיל קטע חדש]
 אלא מוכרחה ההוספה והעלי' בכל זה. וההשפעה בכל מקום שידם מגעת בכיון זה. ויהי"ד שאל ישעו לדבר

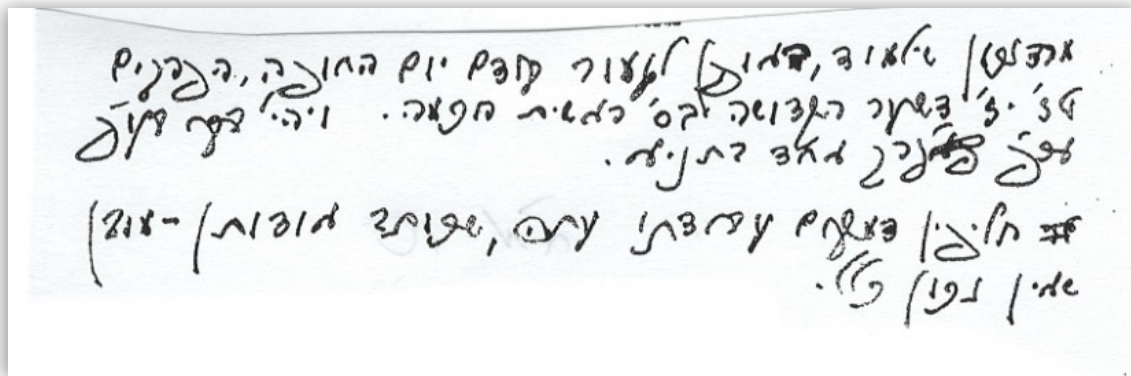
במענה לשאלותיו:
 יכול להמשיך להתפלל במבטא
 שהורגל בו ע"ע, כן לומר סליחות בעשי"ת
 וכו' (ומובנת הפליאה שעתה כרב שואל עד"ז)
 והעיקר שילמוד דב באופן
 הנ"ל וקיום המצות בהידור
 וכ"ז בחיות חסידותי ..

ח"ו לומר
 כי זה שהפסיק
 מושך זמן ללמוד תורת
 החסידות זהו בהשגחה פרטית,
 כי פס"ד מפורש בכ"מ (ובאריכות ברמב"ם
 הל' תשובה) שבעניני תורה ומצוות הרשות נתונה
 לאדם. ואך מפיתוי היצר הוא.
 ועיין אגרת התשובה לרבנו הזקן ספ"ט.

לשאלו ביאור לתפלת משה בעד בני וכו' (ולפלא שלא מצא מבאר בסביבתו) – יעיין במפרשים בש"ס בהוראת חז"ל מי שיש לו כו' (ב"ב קטז, א) ולשאלו אודות תורת החסידות – ילמוד הקונטרס בשם הזה לכ"ק מו"ח אדמו"ר . . וכן הקונטרס שער "לימוד החסידות".

מהנכון שילמוד, באופן לגמור קודם יום החופה, הפרקים מז' יז' דשער הקדושה בס' ראשית חכמה. ויהי בקי בע"פ עכ"פ פ"א פרק אחד בתניא. חליפין דמקום עבודתו עתה, שכותב אודותו – מובן שאין נכון כלל.

איך וויל האפען אז דער
ענין פארוק (פאה נכרית)
איז בא איך בסדר גמור. על
כל פנים וועט עס זיין אזוי מכאן ולהבא.

בודאי גם לילדת שתליט"א שלום. ויוכל להסבירה אשר עבדה"ק בהפצת הדא"ח מסגולותי' הולדת
בנים ופמוד"כ וכמובן מאגה"ק של אדה"ז הנדפסת בס' מאה שערים (ח"ב לב, טו), גנוזי נסתרות (ח"ג
סא) ועוד.

.. ולהצ' מופלגה בהפ' המועינות

[סימן להכניס כתאריך ההוצאה לאור:]

ט"ו אלול

שער מענות

ב' מענות לסב רב הכלה בעניני שידוכים ונשואין

א.

[לפני חודש אלול, תשכ"ט]

מענה לר' ישראל שמעון קלמנסון (סב רב הכלה) על מכתבו בקשר לנישואי בנו התי' שלום דובר עב"ג מרת שטערנא שרה למשפחת צייטלין ממאנטרעאל (מהעתקה):

[1] במכתבו כתב ע"ד קביעת מקום החתונה.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

1. במקום הכלה. ויהא לבנין עדי עד על יסוד התורה והמצות

[2] במכתבו שאל מתי לקבוע זמן החתונה, במשך החודשים אלול-כסלו, וציין כמה טעמים לאחר את זמן החתונה.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

2. מובן שכל טעמים הנ"ל אינם תופסים מקום לגבי דחז"ל בן י"ח לחופה ובן כ' כו' ותלמוד תורה בטהרה כדבעי וכו' ולכן כדאי באלול. ועיין הל' ת"ת לאדמוה"ז רפ"ג סוס"א [וצע"ג מרמ"א אה"ע ס"א ס"ג]. וצ"ע וחקו"ד שלא העירו נשיאנו לאנ"ש עד"ז ולא לתו"ת.

3. אזכיר עה"צ.

ב.

[בסביבות סוף שנות הכ"ף"ס, תחילת שנות הלמ"ד"ס]

מענה לר' ישראל שמעון קלמנסון (סב רב הכלה) על מכתבו בקשר לשידוכי א' מילדיו (מהעתקה):

בטח התדברו ביניהם ע"ד מקומם לאחרי החתונה במז"ט וכו', בהנקודות שהייתה שקו"ט עד"ז, וא"כ –

טוב השידוך ויהא בשעטומ"ת בכל אזכיר עה"צ

מענה לסב רב הכלה בקשר לרכישת בית

ג.

[ט"ו מר"חשון תשכ"ה]

מענה לר' ישראל שמעון קלמנסון (סב רב הכלה) על מכתבו בקשר לרכישת בית בשכונת קראנהייטס, לאחרי שדרו בדירה במשך ארבע שנים, והבית עבר לבעה"ב חדש, וחפשו לרכוש ולעבור לבית. במכתבו כתב את כל השו"ט אודות התשלום עבור הבית.

בסוף מכתבו כתב: מכל הבתים שראינו זו עולה במעלות על כולנה. מצד הבית ושכונה, ובאנו לשאול עת כ"ק שליט"א והוראותי אם להתענין בזה ועל איזה תנאים.

1. כ"ק אדמו"ר מחק תיבת "אם" והשאיר: "להתענין בזה".

2. כ"ק אדמו"ר מחק תיבות "ואל איזה תנאים", וכתב: **באם תשלומיהם החדשיים יהי' ע"ד הרגיל ויהי' בשטומ"צ**

שער יחידות

א.

חלק מיחידות של סב הכלה, הרב שמואל שיחי הלוי הבר ליום הולדתו

[אור ליום שישי, ערב שבת קודש פרשת פקודי, ה' אדר שני, תש"ל.]

.... החלטנו לקחת את [בני] מושי שיחי גם כן, ואכן טוב עשיתי.

נכנסנו, ואשתי אחזה את מושי על ידה. כ"ק אד"ש קרא את הפתק ואמר ההוראות אודות יום הולדת. הרבי אמר אודות העברת הסדרה שהיות והיום הולדת שלי עתה, ערב שבת קודש, לכן שאעביר את הסדרה מחר ולא לדחותה ליום השבת קודש. (שמעתי שגם לאחרים אומר זאת).

גם ברכנו בברכתו הק' לבני חייא ומזוני רויחא, וזרעא חיא וקימא.

אחר כן הוא פנה והסתכל על בני מושי, אך מושי הביט לצד. אז אד"ש דפק באצבעות על שולחנו לעורר תשומת לבו של מושי. ואכן מושי הסתובב אליו. אד"ש הוציא אז ממגירתו חצי דולר מכסף ובנתיים מושי כבר פנה את ראשו. אז שוב דפק אד"ש עם המטבע על השולחן ומסרו למושי. מושי הושיט את ידו ואשתי קרבתו לאד"ש, ואד"ש מסר לו בידו. (כמובן שמיד הוא רצה להכניס לפה). ובירך "איר זאלט האבן א חסידישע נחת פון עם".

גם דיבר איתי אד"ש – על פי מכתבי – אודות המשרה [להיות מלמד בישיבת] פלטבוש, שצריך להתמסר בחינוך ולהיות דוגמה חיה אויף א חסידישע אופן, דורכגינמען מיט אור החסידות. והוסיף שזה מהפעולות של לויבאוויטש. הלוואי שיקוים ברכות אד"ש במילואם...

ב.

אב הכלה, הרב שניאור זלמן הלוי שיחי הבר מספר:

[ערב פסח תשמ"ט]

כידוע סבי ר' ישראל שמעון קלמנסון, השוחט של הרבי, היה זה שעשה כל שנה את היין עבור הרבי לחג הפסח (ולכל שנה). בערב פסח בסוף חלוקת המצות של הרבי, הוא היה נוהג להכנס אל הרבי לחדרו הק' ולהכניס עמו קופסה של בקבוקי יין שהכין עבור הרבי.

בשנת תשמ"ט, עזרתי לסבי רבות בתהליך עשיית היין ובתור שכר לכך הוא לקח אותי "לעזור לו" להכניס את הקופסה עם בקבוקי היין אל הרבי.

הנוהג היה בכל שנה שלאחרי שסבי הכניס את הקופסה עם היין לחדר הרבי, הרבי היה נותן לו מצה עבורו ועבור זקנתי, ובאותו מעמד הוא היה מעניק להם ברכה פרטית עבורם.

בערב פסח תשמ"ט נכנסתי עם סבי לחדרו הק' של הרבי להביא את היין. כילד בן 12 וכמי שאף פעם לא היה באותו מעמד, הרגשתי אבוד כמי שלא יודע מה בדיוק צריך לעשות. הרבי הביט עלי במבט חזק, הצביע עלי ושאל את סבי "ווער איז דאס?" ער איז מיר אייך? ענה לו סבי "דאס איז אן איינעקל, הבר". שוב שאל הרבי: "ער איז

געקומען מיט אייך? "וסבי ענה : "יע".

הרבי הביט אלי שוב במבט חזק, ונתן לי מצה בידו הק', והעניק לי ברכה פרטית ואמר "דו זאלסט ווערן א חסיד, ירא שמים און א למדן" (ברכה לא רגילה לעת חלוקת המצות).

בהרגשתי זו היתה היחידות פרטית שלי.

להלן וידאו וכמה תמונות מהמעמד הנ"ל בערב פסח תשמ"ט.

לצפות בווידיאו בשלימותו, ראה כאן:

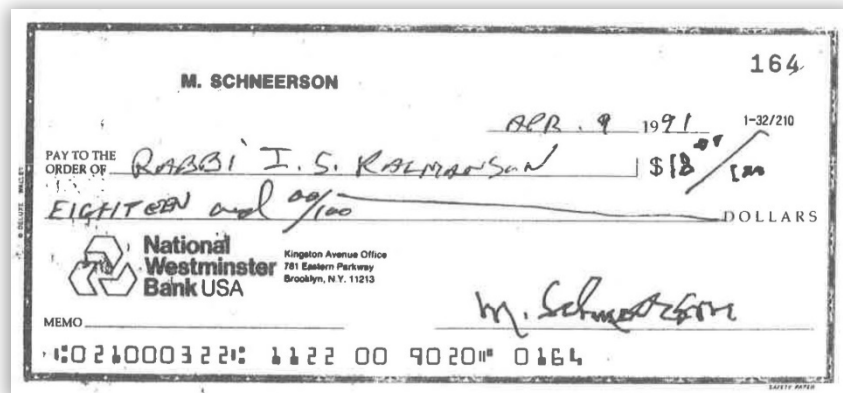

המחאה מאת כ"ק אדמו"ר לר' ישראל שמעון קלמנסון, כתשלום עבור היין משנת תשמ"ח

על ההמחאה כתב כ"ק אדמו"ר:

סך: $18^{00/100}$, ואח"כ: EIGHTEEN

המחאה מאת כ"ק אדמו"ר לר' ישראל שמעון קלמנסון, כתשלום עבור היין משנת תנש"א

על ההמחאה כתב כ"ק אדמו"ר:

תאריך: APR. 9 1991

נכתב ל: RABBI I. S. KALMANSON

סך: $18^{00/100}$, ואח"כ: EIGHTEEN

שער ה"רוסטובר סידור"

מספר הרב חס"ד שיחי' הלבפשטם, מושב"ק במשך הרבה שנים

הרגעים האחרונים של הרבנית

לאחר שהרבנית נסעה לבית הרפואה, התקשרתי לבית והרבי ענה. הוא אמר לי שהרבנית הלכה לבית הרפואה. לאחר שנודע לי שהרבנית הסתלקה בבית הרפואה, רצתי לבית, כי ידעתי שהרבי לא נסע יחד עמה. צלצלתי בפעמון, וכשהרבי הגיע לדלת, הוא שאל "כן, מה?" אמרתי, "כנראה אנשים יתקשרו בטלפון. מדוע שהרבי יענה? אני אענה". הרבי אמר, "לא צריך, זה בסדר", וסגר את הדלת. הבנתי שהרבי רוצה להיות לבד בבית. לפני שהרבנית נפטרה, היא ביקשה מהרב גאנזבורג כוס מים, בירכה שהכל, ושתתה. אותו הסיפור קרה גם עם הרבנית של הצמח צדק, שגם היא נקראה בשם חיה מושקא.

הרבנית נקראה על שם אשת הצמח צדק, חיה מושקא, כפי שהרבי נקרא על שם הצמח צדק עצמו. אני לא ידעתי ששמה היה חיה מושקא; קראתי לה מוסיא. אפילו הרבי קרא לה מוסיא. אחותה נהגה לקרוא לה מוסעלאק. היא נהגה לחתום על צ'קים בשם: מוסיא שניאורסאהן. כל השנים לא ידעתי שקוראים לה חיה מושקא.

הרבנית שיינא הי"ד – אחות הרבנית

הטבעת והסידורים לקבורה

אחרי שהחברה קדישא סיימו לשים את התכריכים, אמרתי לרבי שלרבנית היה טבעת שהיא לא יצאה מהבית בלעדיה. היא קראה לה "מייץ רינגל". הטבעת הייתה מתנה משיינדל, אחותה הצעירה שנספתה בשואה. היא זכתה בסכום כסף במונטה קרלו, ועם הכסף היא קנתה לרבנית טבעת עם ריבוע שבו יהלום קטן.

אמרתי לרבי שלכל מקום שהיא הלכה, היא לקחה את הטבעת. הצעתי שאולי עכשיו, כשהיא הולכת בפעם האחרונה, אולי היא רוצה את הטבעת. הרבי אמר לי לתת את זה לרב ליפסקר מחברה קדישא, והוא הורה להכניס את זה לתוך הקבר. מעניין שבתחתית מצבתה של הרבנית נכתב השם של אחותה שיינדל.

על פי בקשת הרבי, מעל התכריכים הונח קיטל מאביה, עמו היא התחתנה.

היחידות האחרונה

ביום האחרון של השבעה, הרבי אמר לרב גרונר שאני ובני ארי [אהרון יוסף הי"ד] ניכנס ליחידות. הרב גרונר הופתע, כי הרבי לא קיבל יחידות מתשמ"ב, וכאן הרבי השתמש במילה יחידות. כשבאתי בבוקר, הוא אמר לי שאני וארי ניכנס ליחידות לאחר תפילת שחרית.

לקחתי את ארי, הלכנו למקווה, ואחרי שהרבי עלה, עלינו למעלה לספריית הרבי. הרבי ישב עם קפוטת המשי שלו, לבוש בכובע וגארטל, ממש כמו ביחידות. כשנכנסנו, הרבי ישב ליד השולחן.

הרבי הרים את מבטו אליי ואמר לי, "דיין ארבעט האט זיך געענדיק" (עבודתך הסתיימה). התחלתי לבכות. שמונה עשרה שנה עבדתי בבית של הרבי והרבנית, ופתאום הרבי אומר לי "עבודתך הסתיימה". זה כאב לי. הרבי אמר לי "נישט וויינען" (אל תבכה). התחלתי לבכות חזק יותר. הרבי אמר לי שוב, "איך האט געזאגט נישט וויינען" (אמרתי לא לבכות). התחלתי לבכות עוד יותר חזק, צרחתי, בכיתי. זה כאב לי מאוד. אז הרבי עשה עם ידו מול פניי ואמר, "איך הייסט ניטש וויינען" (אני מצווה עליך לא לבכות). נבהלתי והפסקתי לבכות.

הרבי הרים את החומש שבסופו היה כרוך ה"רוסטובר סידור". הסיפור של ה"רוסטובר סידור" הוא כך: הרבי הרש"ב הורה לרבי הקודם להכין את הסידור הזה לחיילים. שום דבר לא כתוב פעמיים, בכל מקום שצריך לומר משהו אחר יש הפניות לעמודים אחרים, וזאת כדי שהם יוכלו להכניס אותו לכיס. הסידור הזה נכרך בתוך החומש, והרבי הקודם מסר את זה לרבי ביום חתונתו.

הרבי אמר לי, "כפי שראית בעצמך, אמרתי מתוך החומש הזה שנים מקרא ואחד תרגום". בליל שבת אחרי הסעודה וברכת המזון, הרבי היה יושב ליד השולחן ואומר שנים מקרא ואחד תרגום. הרבי גם השתמש בזה לברכת המזון.

בפנים הסידור היו כו"כ הגהות בכתב יד, (ואינו ידוע למי שייך הכתב יד) והסידור נתקבל עם כתבי יד אלו בפנים.

מההגהות: בברכת המזון, אחרי "הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב", נרשם כוכבית וכתוב: "הה"י את אדמו"ר" (הרחמן הוא יברך את אדוננו מורנו ורבנו). לפני "מה טובו" רשום: "נכון לומר קודם התפילה הריני מקבל עליי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך". ליד הברכה השנייה של התפילין, נרשם כוכבית וכתוב, "ואם שח בין תפילה לתפילה...". נרשם בעיגול סביב למילת [עול] "עלנו" ונסמן להגוים. ועוד הרבה הגהות. (ראה כמה תמונות המצו"ב).

הרבי המשיך, "כידוע, הסידור הזה מאוד יקר לי, כי קיבלתי אותו מחמי. כפי שאתה יודע, התפללתי ובירכתני בו, ואמרתי בו שנים מקרא ואחד תרגום כל שבוע. כהכרת טובה עבור מה שעשית עבורי ועבור הנפטרתי, אני נותן לך את זה במתנה".

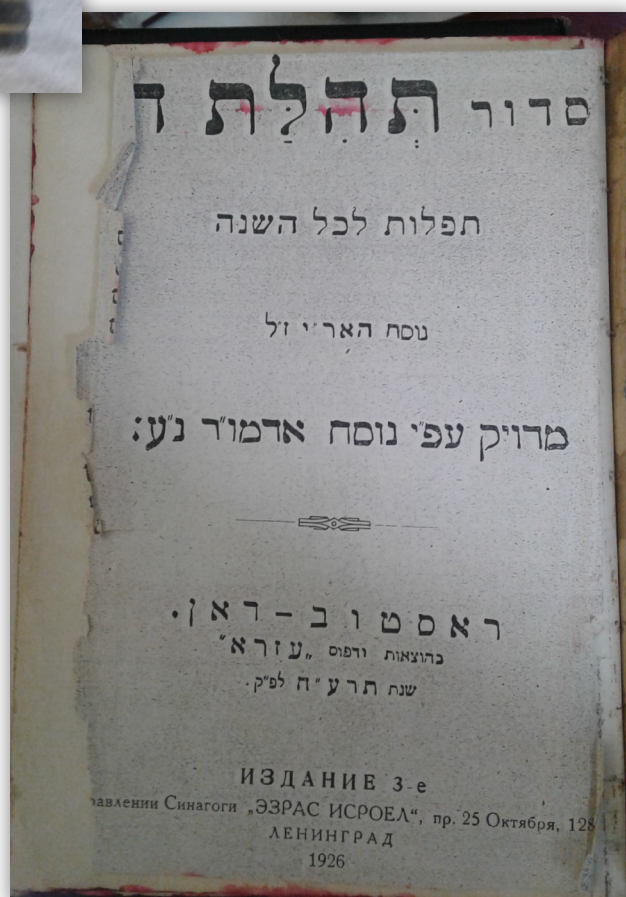
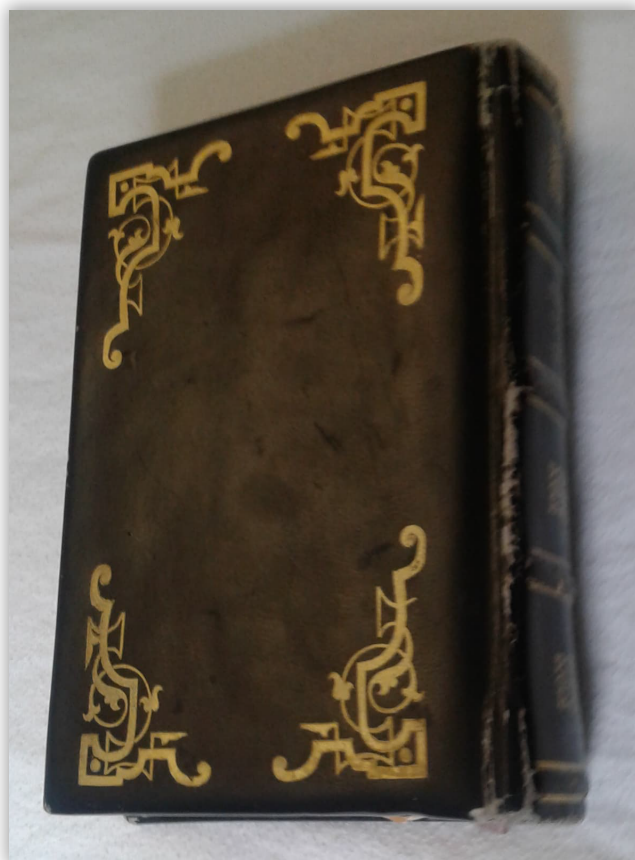
ואז הוא אמר לי שיש מצוות "העניק תעניק", ולכן אקבל חודש לשנה – משכורת של חודש עבור כל שנת עבודה.

עבור עבודתי בבית קיבלתי משכורת של 500 דולר לשבוע, בכל יום שישי אחר הצהריים, בשטרות של 20 דולר. מכיוון שעבדתי מתש"ל עד מ"ח, קיבלתי 36,000 דולר. הכסף ניתן לי על ידי ר' זלמן גוראריה בהוראתו של הרבי.

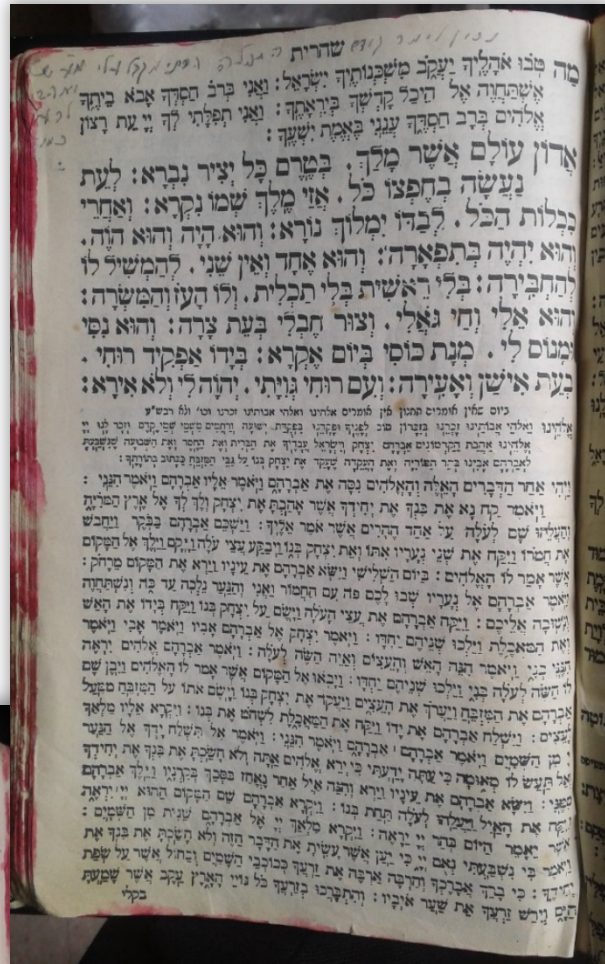
הרבי גם הורה לר' זלמן גוראריה לתת לי את הקאדילק החדשה שנקנתה לרבי, שכידוע הרבי לא רצה להשתמש בה. כך יצא שקיבלתי 36,000 דולר פלוס קאדילק.

ואז הרבי הסתובב לעבר ארי ואמר, "כיון שהענקת לנפטרתי נחת רוח רבה, אתן לך את הסידור שלה".

לפנינו כמה צילומים מ"דאָסטאַווער סידור" עם הגהות בכתב יד (כנ"ל, אינו ברור למי שייך הכת"י)...

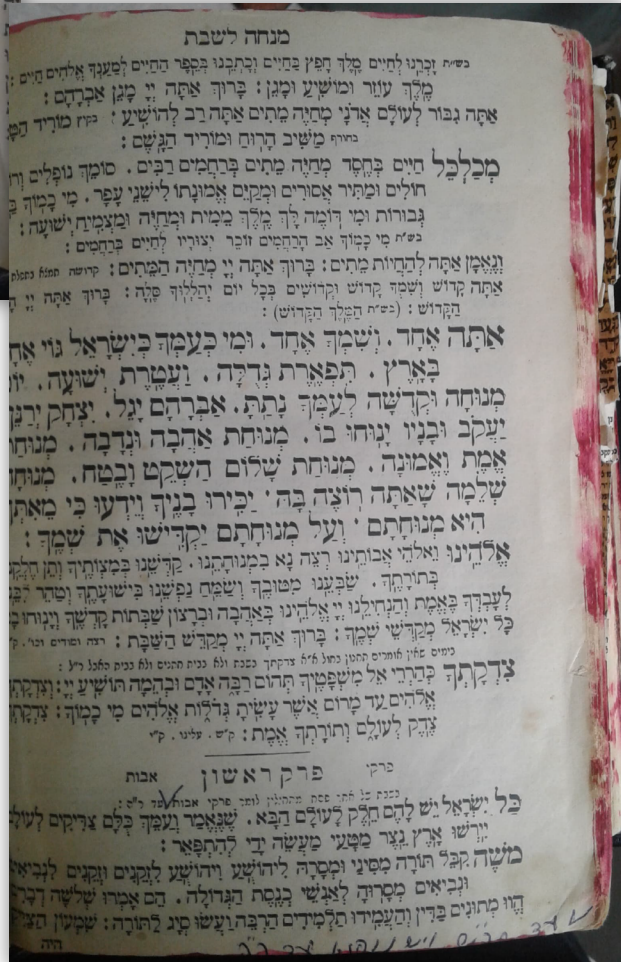
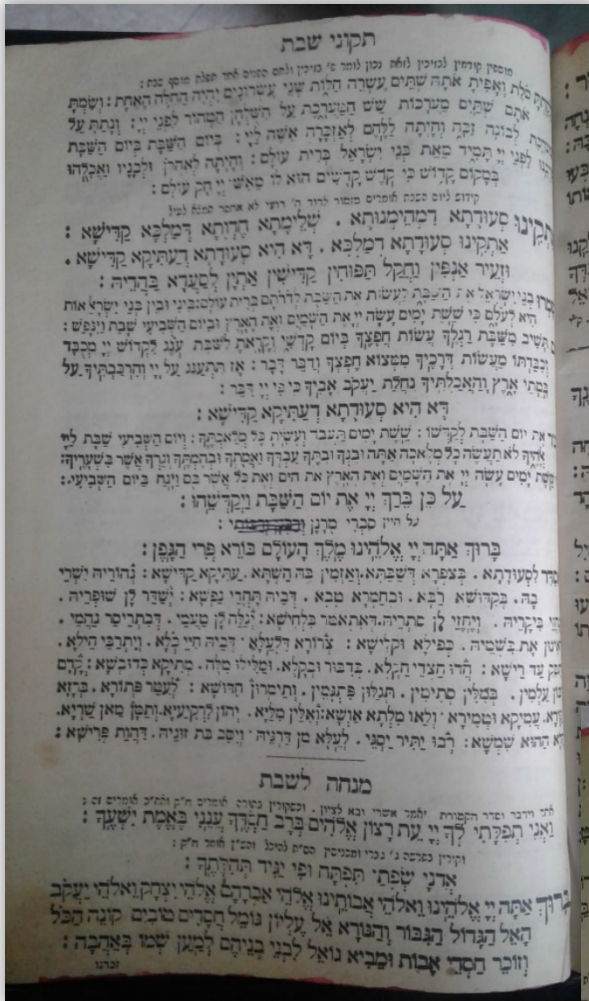

נתוסף: "נכון לומר קודם התפלה הריני מקבל אלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך".

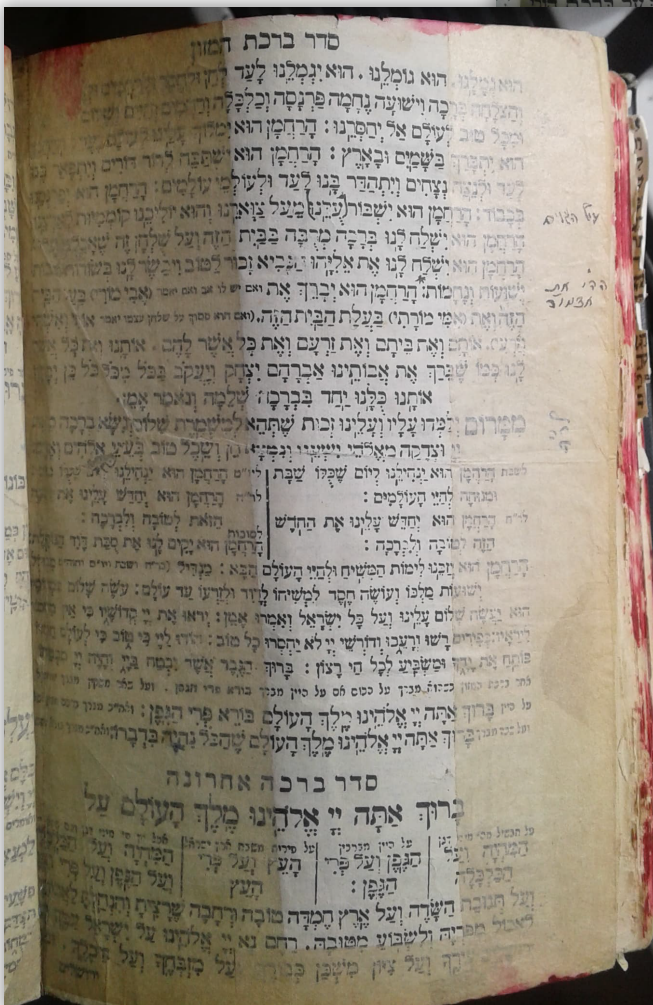
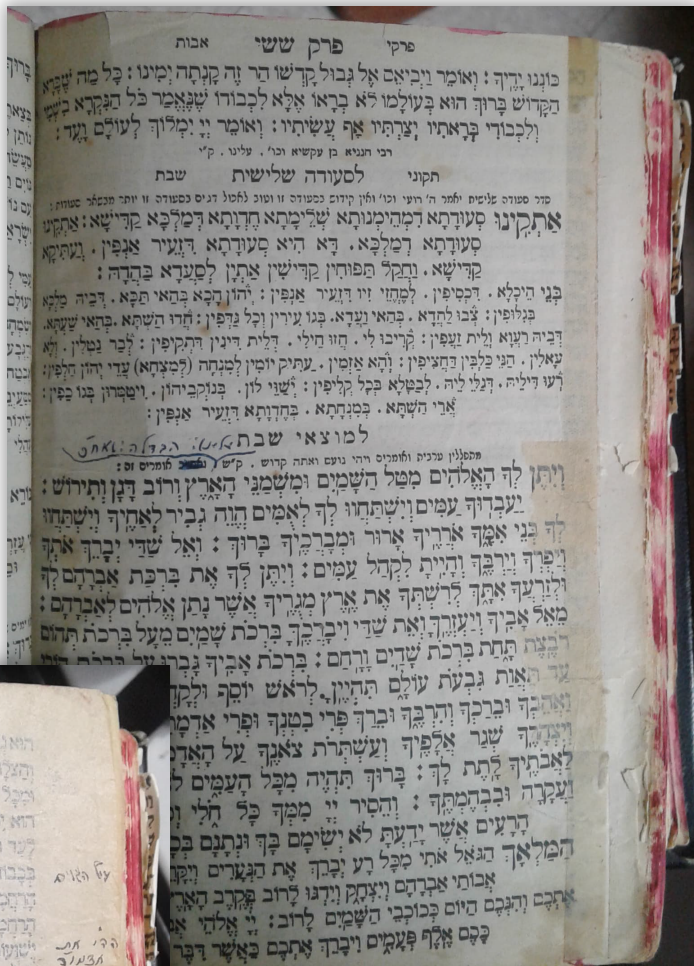
אחרי "שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונס", ניתוסף: "שהם משתחיים להבל ולריק".

אחרי "סברי מרנן", נמחק: "ורבנן ורבותי".

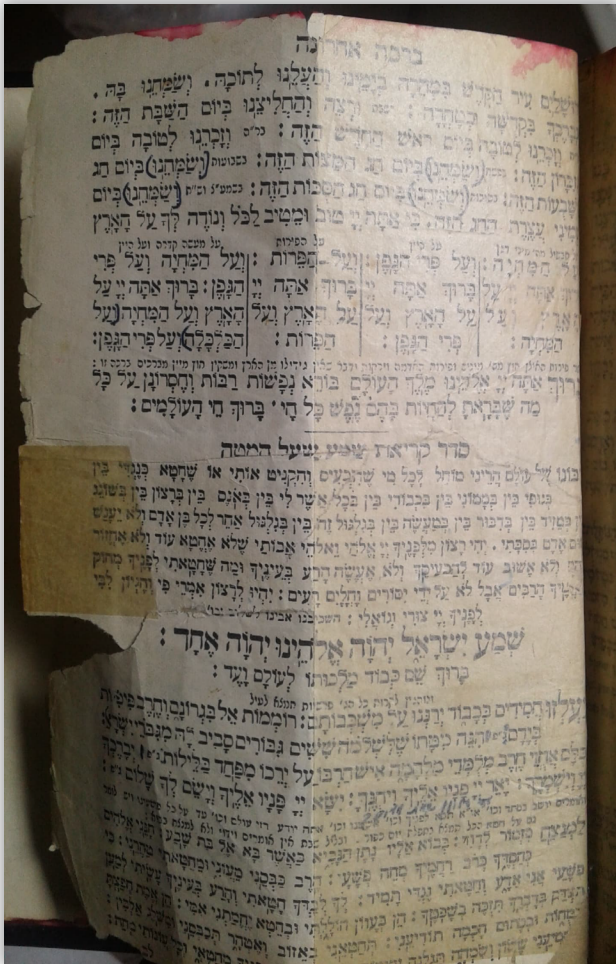

עמ"ש "בשבת של אחר פסח מתחילין לומר פרקי אבות עד ר"ה", נסמן להוסיף לפני תיבות ר"ה: "עד חה"ג. ויש נוהגין עד ר"ה".

עמ"ש "מתפללין ערבית ואומרים ויהי נועם ואתה קדוש. ק"ש ואח"כ אומרים זה:",
נמחק תיבת "ואח"כ", ונסמך להוסיף במקומו: "עלינו: הבדלה: ואח"כ".

עמ"ש "הרחמן הוא ישבור עלנו" נסמך סוגריים, ונרשם על הגליון: "עול הגויים".
לפני הה"י את אבי מורי כו', נתוסף: "הה"י את אדמו"ר".

במעין שלש, בקטעים שמוסיפים בשבת ויו"ט, עמ"ש "ושמחנו" נסמן סוגריים. עמ"ש "אומרים יושב בסתר וכוי ניתוסף: "עד שמת מעוניך".

בסוף קידוש לבנה ניתסף: "וינער שולי ט"ק".

שער תמונות

תמונה נדירה (בצבעון ובאיכות) מהרבנית שטרנה שרה
אשת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע – מייסד ישיבת תומכי תמימים (ביום זה, ט"ו אלול)

תמונה בפרסום ראשון (כנראה) מהבנות בליובאוויאש, מתחילת שנות תר"ע'ם
בה נראית (ככל הנראה) הרבנית הצדקנית בסביבות גיל 10-12

תמונה נדירה (בצבעון ובאיכות) מהרבנית הצדקנית ח' מושקא נ"ע (בצד ימין)
לידה מרת נעכא (הבר) ריבקין ע"ה (יושבת בצד שמאל)

למעלה:

תמונה נדירה (בצבעון ובאיכות) מהרבנית
הצדקנית חי' מושקא נ"ע (בצד שמאל)
ומרת נעכא (הבר) ריבקין ע"ה (בצד ימין)

למטה:

תמונה נדירה (בצבעון ובאיכות) מהרבנית
הצדקנית חי' מושקא נ"ע (יושבת בצד
ימין)
ומרת נעכא (הבר) ריבקין ע"ה (עומדת
מאחורה), ואינו ברור מי השלישית ביניהן

למעלה:

תמונה נדירה (בצבעון ובאיכות)
מהרבנית הצדקנית חי' מושקא נ"ע
מיום לפני יום חופתה

למטה:

תמונה נדירה (בצבעון ובאיכות)
מהרבנית הצדקנית חי' מושקא נ"ע
מיום חופתה

לזכות

החתן הרה"ת מאיר שניאור זלמן שיחי'

והכלה המהוללה מ' חי' שרה תחי'

פאלטער

•

יה"ר שיבנו בית בישראל

בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

לנחת רוח כ"ק אדמו"ר

•

ולזכות הוריהם

הרה"ת שלום דובער ושושנה לאה שיחיו פאלטער

והרה"ת שניאור זלמן הלוי ומרים שיחיו הבר